

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest (Köztelek).**
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányának 1896. évi október hó 20-án (kedden) d. u. 4 órakor a „Köztelek” tartandó ülésére. Az ülés tárgysorozatát lapunk 82-ik számában közöltük.

Kérelem az O.M.G.E. t. Tagjaihoz.

A folyó év folyamán egyénenként már kétszer intéztünk felhívást azon t. tagjainkhoz, a kik a folyó évre alapítványi kamat- és évdíj-tartozással még hátralékban vannak. Felhívásunknak azonban kevés eredménye volt, mert igen tekintélyes számú tagunk kötelezettségének még eleget nem tett.

Felkérjük tehát tagjainkat hogy kötelezettségüknek október hó végeig eleget tenni sziveskedjenek.

A kik ez ideig tartozásaikat be nem fizetnék, azoktól postai megbízás útján fogjuk azt beszédelni.

Kérjük t. tagjainkat sziveskedjenek ezen költséges ut mellőzésével tartozásaikat mielőbb kiegyenlíteni. *Igazgató.*

Tulhajtott radikalizmus.

Az a számtalan jogos panasz, amely a sajtóban és a közvélemény egyéb organumaiban, sőt a parlamentben magában is a börze üzelméi ellen néhány év óta mind hangosabban nyilvánul, még inkább azon körülmény, hogy a börze tulkapásai a külföldön már tényleg törvényhozási intézkedésekkel szorítottak megfelelő korlátok közé, hazánkban is

kezdik gyümölcseiket megteremni. A kereskedelmi miniszter u. i. még ez év tavaszán elhatározta, hogy a börze reformját végrehajtja. Ezzel azonban oly számos érdek van érintve, hogy nem csodáljuk, ha — kivált a nálunk uralkodó közgazdasági felfogás mellett — a kormány ebbe a darázsfészekbe egyszerre belenyulni nem mert és a reform előkészítése érdekében előbb egy a kereskedelmi és gazdasági szakkörök képviselőiből egybehívott értekezlet véleményét kívánta meghallgatni, hogy annak alapján kezdjen hozzá reformjavaslata elkészítéséhez.

Volt alkalmunk ezen börze-ánkét egybehívásával és az elébe terjeszteni szándékolt kérdőpontokkal foglalkoznunk és már akkor meglepéssel konstatáltuk, hogy az az alap, melyet a kereskedelmi miniszter azánkét tárgyalásai számára a kérdőpontokban megjelölt, véleményünk szerint alkalmas arra, hogy a börze reformjára egészséges irányelveket tüzzön ki. Ámde a börze urai fölötté kényelmetlenül kezdik magukat érezni, látván, hogy eddigi szabad gazdálkodásuk utját egy egészséges reformmal az illetékes tényezők bevágni akarják és minden eszközt felhasználnak arra, hogy azánkétet már előre is hitelvesztetté tegyék, hogy annak üdvös munkálatait megakadályozzák s a börze reformját, a melynek immár előbb-utóbb úgy is be kell következnie, minél későbbi időre elhalasztzák.

Ezek a jó urak eleinte érdekeiket képviselő testületeikben, még inkább a szolgálatukban álló sajtó útján kézzel-lábbal hadakoztak a börze reformjának

keresztülvitele ellen, nem a legnagyobb szerénységgel kürtölvén a világba a börze egészséges szervezetét, a börze nemzetboldogító hatását, a börze feltétlen szükségét és azt, hogy a börze maga van hivatva a szükséges intézkedéseket autonom jogkörében megtenni. Szóval a börze autonómiájának integritása szükségét igyekeztek a nagy közönséggel elhitetni. A körülmények szülte áramlatnak azonban nem soká állhattak ellent. A közvélemény nem ült fel a hamis érveknek és nem hitt a szép ígéreteknek, hanem a mult tanulságaira hivatkozva kétszeres eréllyel sürgette a börze mindenhatóságának megszüntetését és annak az öt megillető korlátok közé szorítását, úgy, hogy a mult évi III. országos gazdasági kongresszus és az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesületnek folyó év elején e tárgyban folytatott tanácskozásai és a kormányhoz felterjesztett határozati javaslati elől a kormány nem térhetvén ki, a börze reformálásának szükségét hallgatag maga is elismerte, midőn ennek keresztülviteli módozataira nézve egy előzetes szaktanácskozmány megtartását határozta el.

Az ügy tehát a legjobb utra terelve, ha lassan is, de a megoldás felé közeledik. A börze urai azonban nem hajlandók a dolgok rendes menetébe beleegyezni s végső erőfeszítéssel dolgoznak a tervezet meghiusításán. Erre mutat a budapesti ipar- és kereskedelmi kamarának legutóbbi állásfoglalása, melyet ismertetni és kellőleg méltatni a „Köztelek” hasábjain csak nem rég volt alkalmunk. Ujabban pedig a börze sajtójában egész nyíltan hangoztatják, hogy az agráriusok

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

Ajánlunk:

ŐSZI VETÉSRE

legkitünőbb minőségű luczernát, lóherét, biborherét, őszi-borsót, téli-bükkönyt, homok-bükkönyt, Szent-János-rozsot, káposzta-repczét.

Alapszabályt, üzleti értesítőt kívánatra bérmentve küldünk.

Mai számunk 20 oldal.

tulhajtott radikálizmusa állja útját a börze reformjának. Az a radikálizmus, mely a börze közgazdasági nagy jelentőségét tagadva, ezen intézmény megsemmisítésére törekszik.

Ezt a vádat nem először halljuk, de ily szemérmellen alakban még nem találkoztunk vele, mint most, a midőn a börze urai Pilátus módjára kezeiket mosva, farizeusi szemforgatással a börze reformálásának megakadályozását az agráriusok nyakába akarják varrni és ezzel megtagadni és lerontani hitelét azon mozgalomnak, a mely legelőször bátorkodott egész nyíltan leleplezni a börze üzelmeit és legelőször bátorkodott ezen üzelmek megszüntetését kormány és törvényhozásnál sürgetni. De ugy ettől, valamint más hasonló alaptalan vádaskodásoktól meg nem ijedünk és magunkat a megkezdett útról letereltetni nem engedjük, mert tisztában vagyunk azzal, hogy a mit a magyar agráriusok kívánnak, teljes mértékben jogos és korántsem oly radikális, mint a minő éppen az ügy érdekében lehetne.

Miben áll tehát az a tulhajtott radikálizmus, amelylyel a magyar agráriusok a börze reformjára törekednek? Megszüntetni óhajtjuk a börze meg nem illető mindenhatóságát, hogy a börze a termények keresletének és kínálatának igazi kifejezője legyen, hogy mesterséges árfolyamokat a spekuláció javára ne csinálhasson, hogy a börzétől távol álló termelőknek érdekei a börzén is megvédv elegendenek, hogy a termelő ne a börze milliomosai részére dolgozzék, hanem tisztességes megélhetését az árak természetes alakulásában föllehesse, hogy a legnagyobb spekuláció tárgyát képező határidőüzleti játék a közgazdasági élet valódi szükségleteinek korlátai közé szorítsák, hogy a börze milliányi üzleteiből származó nyereségek a jogegyenlő-

ség és közös teherviselés elvének megfelelőleg az igazságos és méltányos megadóztatás alól ki ne bujhassanak. A börze működésének megszüntetését, vagy csak megbénítását is senki sem kívánja, de igen is teljes joggal követeljük a kellő korlátok közé szorítását.

A mód, amelylyel a magyar agráriusok ezt kívánják, fölötte szelid és mindenestre enyhébb, mint az más országokban a legutóbb már megtörtént, vagy illetékes helyen javaslatba hozatott. Elég ebben a tekintetben az új német börze-törvényre utalnunk, a mely valóban radikálisnak mondható, de a mely a mellett, hogy a börze visszaéléseit megakadályozni alkalmas, a börze forgalmát jelentékenyen még sem csökkentette. Legjobban mutatja ezt a német börzeadó alakulása. A f. évi április 1-től szeptember 30-ig, a mely időben az új börze-törvény már életbe volt léptetve s a midőn, mint a német lapok tanusítják, a spekuláció megcsappant, sőt a börze matadorai a törvény káros hatásának a kimutatására nagyban tartózkodtak az üzletkötéstől, a börzeadó 12.5 millió márkát, — csak 2.5 millióval kevesebbet — eredményezett, mint a múlt év hasonló időszaka. Ha az új börzetörvény nem pusztán az egészségtelen spekulációt, hanem a reális üzleteket is csökkentette volna, ugy a börzeadó mértéke is jelentékenyebb módon kisebbedett volna.

De hol van a magyar agráriusok radikálizmusa csak attól is, a mit legújabbban az osztrák Reichsrathban Parish képviselő javaslatja a börze reformjára nézve intendál? Parish indítványa utasítatni kéri a kormányt a börzei határidőüzletek megszüntetését célzó törvényjavaslat benyújtására, a melybe felveendő:

1. a határidőüzletnek általában s a börzeszerű határidőüzletnek különösen tüzetes meghatározása;

2. a következő határozmányok elv-szerű feltüntetése:

a) ha a törvényjavaslat által olyan-nak minősített mezőgazdasági nyerster-mékekre vonatkozó határidőüzlet megkötése az árutőzsdén történik, akkor az csak azon esetben van megengedve, ha az eladó az üzlet megkötésénél egy erre a törvény alapján hivatott személy (börzebiztos) jelenlétében kimutatja, hogy az általa eladott áru az üzlet megkötésénél megállapított mennyiségben és minőségben tulajdonát képezi s a birodalmi tanácsban képviselt királyságok vagy országok valamelyikében beraktározva fekszik vagy hogy az eladásra szánt mezőgazdasági nyerstermény a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok határain belül lábon és olyan fejlődésben áll, hogy a termés szakszerű becslés alapján az eladott mennyiséget fedezni fogja s a kikötött határidőre szállítható lesz;

b) minden feltétlenül e kimutatások alapján kiállítandó kötlevelel ki kell tüntetnie az eladó és vevő nevének, a mezőgazdasági nyerstermény nemének és mennyiségének, az üzletkötés idejének és a szállítás határidejének, valamint rajta kell lennie a börzebiztos sajátkezű aláírásának is;

c) olyan mezőgazdasági nyersterményekre vonatkozó határidőüzletkötések, a melyeknél a felsorolt feltételek közül egy vagy több nem teljesített, nem perelhetők s ugy az eladó, mint a vevő e törvényjavaslatban közelebbről meghatározandó büntetéssel sújtandók.

Parish ezen indítványát 35 képviselő írta alá. Hol vagyunk mi még attól, hogy Magyarország képviselőházában ilyen indítványt 35 képviselő írjon alá. Budget beszédekben, képviselő választási korteskedésnél bőven halljuk, de a házban tett indítványoknál, az indítványozó leg-

TÁRCZA.

Vadászbabonák.

Babonások vagyunk mi, kik fegyverrel esetlünk-botlunk határainkban a vad után valamennyien.

Lemorzolt életem legszebb és legkelle-mesebb órái közé sorozom azokat, melyeket vig vadászezimborák társaságában tölthettem el. Végtelenül érdekelt a hajmeresztő vadászatlatinság, de annál talán még inkább a nyíltan bevallott vagy csak suttyomban nyilvánuló babona.

Minden ember „von Haus aus“ babonás, mert a babonát a jólelkű dajkák az emberiségbe még kisdéd korában beoltják. E korban a fantázia féktelenül csapong s a hátborzongató történetek kiirthatlanul fészket vernek. Ez lesz az oka annak, hogy azokban is, kik leélt évtizedekre tekinthetnek vissza, a babonabani hit ugy meggyökered-zett, hogy azt utóvégre ki sem írthatják s valónak veszik.

A vadászember még mielőtt kimozdulna a házból már javában babonáskodik.

— Sándor bátyámnál voltam és vadászatra készültünk. Az öreg ur töltvényeket készített s én, egyéb foglalkozás hiányában

néztem, hogy mit csinál. Elvégezve a portöltést, a sörétre került a sor, midőn a mérték félrecsuszik s néhány serét az asztalra s onnan a padlóra gurul. Sándor bátyám felkel, végig néz a padlón s felfedezve a seréteket azokat felszedi, mely munkában én is térden kuszva segédkeztem. Kérdésemre, hogy tulajdonképpen miért is mászkáltatott meg, nagy komolyan így felelt: Edes öcsém, hátha éppen ez a néhány serét trafálja el a vadat!

A kész töltvényeket természetesen a tarisznyába kell tenni s ha ilyenkor egy-kettő kiesuszott a markából s a földre esett, ugy azokat el nem vitte volna, mert: Ezek itt-hon akartak maradni, tehát kár is volna őket kivinni!

Végre felcizihelődttünk s kimegyünk a verandára. Ott élénk siet az öreg urnak a fővárosból nyaralni jött huga s hamiskás mosolylyal szerencsét kíván.

Sándor bátyám ránczba szedi homlokát, arca ugy elkomorul, mintha kedvenc hátsalova felfordulását jelentették volna.

— Kedves hugom, szólt végre dörmögő hangon, tanuld meg, hogy vadászembernek szerencsét kívánni nem illik. Öcsém, ha nem ígérem, hogy kimegyünk a határba, ugy ott-hon maradok. Forgasd meg a kalapodat fejed fölött háromszor, ez használ az ilyen jókívánat ellen.

Mit volt mit tenni, mint hogy megtánczoltassam a kalapomat a jókedvű, hamis kis leány nagy öröme.

Nem lőttünk mi semmit a határban. Az öreg ur dühösen emlegetett valamilyen hosszú hajtat, pedig hát csak melléje lődöttünk a nyulaknak.

Legkedvesebb vadászezimboráim közé tartozik a k-i plébános. Szenvedélyes vadász, kitűnő lövő s éppen ugy babonás, mint bárki más. Hanem a legjobb a dologban az, hogy nem veszi észre mint ad az ő tisztelt papi személye másoknál babonáskodásra okot. A kik ösmerik nagy örömmel üdvözlük a gyűlhelyen, hanem az idegen vadásztárs oly dühös pillantással méri végig az övig papi, azon alul korrekt vadászklepetusba bujtatott alakot, hogy rendesen féltem a skandalumtól. Mert a pap nem hoz szerencsét a vadászon, a tengeren pedig biztosan rossz időt. De ha a vadászat végén a teríték fele az én plébánosomé volt, ugy felhangzott az általános éljen és kiki jókedvűen emlegette a papi mivoltját daczára annak, hogy a pap tán rosszabb a vén asszonynál.

Ad vocem: vén asszony!
Elcsaltak a lullai rezulába, mely arról nevezetes, hogy van benne vad igen sok, de

többnyire magában áll. Ha az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tiszteletreméltó multjával, anyagi és szellemi erőivel e kérdésekben határozott állást nem foglalt volna, Magyarországon talán még ma sem beszélnek a börze reformjáról, a mire pedig, hogy szükség van, az egész világ mozgalmá bizonyítja, a hola börzék megrendszabályozása napirenden van.

Legyenek nyugodtak a merkantilisták, az agráriusoknak éppen az a bajuk, hogy nem tudnak radikálisak lenni. Éppen a maguk dolgaiban nagyon is lanyhák és engedékenyek. De a tulfeszített hur elvégre is elpattan. Ma már abban a helyzetben vagyunk, hogy a feszültség a végső határát elérte. Ne álljanak utjában annak, hogy a börze a haladó kor kívánalmainak megfelelő módon reformáltassék. Ma még meg lehet csinálni azt velük egyetértésben. Ha nem sikerül így velük, meg fogjuk csinálni előbb-utóbb ellenük. De akkor aztán tulhajtott radikalizmusról ne panaszkodjanak. Sz. Z.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Kísérletezések.

↗ Válságos mezőgazdasági viszonyaink között a kísérletezésnek kétannyi fontosságot kell tulajdonítani, mint aminővel azok a boldogabb időkben bírtak.

Hogy a mezőgazdálkodás ügye ország-szerte nem folyik a helyes mederben, annak egy lényeges oka főleg abban található, hogy a gazdáknak egy tetemes része a helyett, hogy kellő szakszerűség és körültekintéssel párosult kísérletei alapján győződött volna meg ténykedésének leghelyesebb irányáról, megelégedett ezen tanok ismeretével, melyet sok esetben egészen másnemű viszonyok között gazdálkodók mint kísérleteik eredményét hirdették. A kényelemszeretnek ezen módját igazolják szaklapjaink

egyetlen allée sem. Így nehéz a nagy sűrűségben eligazodni. A vadászatot rendző járásbíránk a sűrű egy tisztásán állított el, ráfogva a helyre, hogy ez a legjobb, mert itt minden évben lőnek néhány őzet. A hajtás végén pedig tartsak a fel-felhallszó kürtszó után.

Olyan álláson, melyet nekem mint feltétlenül jót ajánlanak, rendszerint rászoktam gyújtani s egyéb mulatságom nem lévén, gyönyörködöm a természetben.

Voltunk vagy tizen s miután én másodikként lettem elállítva, volt időm rágyújtani s végig heverni egy hatalmas hársfa árnyékában.

Fejemet karjaimra fektettem s pőfékeltem nagy füstfelleget az abszolút tiszta levegő elrontása kedvéért s érdeklődéssel néztem az ide-oda surranó fecskék játékát.

Kürtszó hallszik jelül annak, hogy a hajtást megkezdték. Megbecsültem annyiból, hogy felhúzott ravaszú fegyveremet magam mellé vettem. Alig teszem le a fegyvert, midőn gyenge neszt veszek észre, szétnyíló ágak surlódását. „Az ördög nem aluszik!” gondolom s talpra állok. Feszült figyelemmel tekintek a bokrok közé, midőn azok szélylyel nyílnak s kilép a tisztásra a legpatensebb, epret szedő vénasszony. Jobb kezében görcsös bot, reszkető balkezeiben egy fazék.

— Tyűh az áldóját! fakadtam én ki.

valamennyiének ma már egy tetemes részét kitöltő „Kérdések” rovatai. Az ily kérdésekre nyert feleletek sok esetben kellőleg tájékoztatók ugyan, de csak a legritkább esetben érnek annyit, mint a speciális, helyi viszonyok között saját kísérleteinkből levonható következtetések.

Innen-onnan nemsokára beköszönt a tél, mely alatt bizonyára minden gazda lehet annyi időt, hogy szakkönyvekből ismereteket gyarapítva, bizonyos tervet dolgozva ki magának, hogy a jövő év folyamán miféle kísérleteket hogyan hajtsa végre.

A kísérletek oly sokfélék lehetnek, hogy azoknak egyszerű felsorolása is meghaladná egy szűk cikknek a keretét, csoportosíthatók azonban a szerint, a mint az állattenyésztés avagy tartás, a növénytermelés és a talajerő fentartásának kérdésére vonatkoznak.

Az állattenyésztés vagy az állattartás kérdésére vonatkozó kísérletek ismét sokfélék lehetnek, a mennyiben céljuk lehet megállapítani, hogy valamelyik gazdaságban mely fajok és ha ez már megállapított volt, mely fajta vagy tájfajta tenyésztése biztosítja s mily irányban tenyésztve, a legmagasabb jövedelmet. A fajok megválasztására vonatkozó kísérletek igen ritkán válnak szükségessé, mert már az adott helyi viszonyokból vonható helyes következtetés arra, hogy ló, juh, szarvasmarha, sertés esetleg egyéb háziállatok tenyésztése is helyén van-e? De a válfajta névze a választás már gyakran kísérlet által dönthető el.

Szintugy képezheti kísérletnek a tárgyat, hogy a tenyésztésnél nem-e előnyösebb a hizlalás, avagy a növendék állatoknak felnevelés céljára történő évenként bevásárlása? Hogy mily előny származhat az ilyen irányú kísérletekből is, csak egy példával kívánom illusztrálni: A sertésenyésztőknek tudvalevő, hogy bár meg volt a polgári nyereségük, de ezen nyereség nem volt arányban azon magas jövedelemmel, melyet a hizlalók élveztek és mégis a gazdák nagyon kevés helyen foglalkoztak a serteshizlalással, bárha ez irányban tett kísérlet a hizlalás előnyösebb voltáról (legalább sok gazdaságra nézve) meggyőzhette volna őket. Sertést tenyészített mindenki, a ki csak tehetett s míg egyrészt ez által a 80-nas évek második felében a tultermelés kezdett mutatkozni s a sertésenyésztő gazdák jövedelme megesap-

— Jézus, Mária! ehozt az anyóka.

— Jöjjön csak ide, szóltam, a legbarátságosabb hangon. Hogy adja az epret fazékkal együtt? — Három hatos? — No nézze itt a pénz, hanem most csak erre egyenesen loholjon ki a hajtásból, mert itt ágyukkal lődöznek s kár volna, ha baja esnék. Megértett engem maga édes lelkem galambom?!

Dühöm szertelen volt. De hát vigasztaltam magamat azzal, hogy elvégre vén asszonynak is kell lenni, bár igazság szerint lehetett volna fiatal is. Míg így zsörtölődöm a sorssal, a tisztás tulsó oldalán megrezen a bokor s abból kilép egy olyan kapitális őz, minőt még nem láttam. A vad megállt s hátraneszelt, — egy perez mulva már néhai volt!

Van olyan nap, melyen Szt. Hubertus úgy pártfogása alá veszi a vadászt, hogy az maga is elesodálkozik a nagy szerencse fellett, tündök az okán s váltig állítgatja, hogy nem érti. A vénebb vadásztársak ironikus mosoly kíséretében adják meg a véleményüket.

Zichy Miklós.

pant, egy hizlaló osztály keletkezett s képes volt magának oly fontos pozíciót biztosítani hogy erejüket az egész gazdatársadalom alig volt képes megtörni, eltékozva azon millióktól, melyet azok a nem eléggé észélyes gazdák helyett kerestek.

Az állattenyésztés körébe vágó kísérletekről szólva, csak melleleg akarok rámutatni ezen körülményre, hogy a mig a tejtermelést célzó gazdaságok egyre szaporodnak, ugyannyira, hogy nem sokára várható nyereségben a tulkinálat, addig — szemben nagymérvű sajtimporfunktal — a sajtgyártásnak terjedése igen lassu, ezen irányban szarvasmarhatenyésztéssel foglalkozó gazdaságok egy részében a kísérletezésnek szép és bizonyára sok helyen hálás tere nyílna.

Az állattenyésztés körébe vágó kísérletektől sokan idegenkednek, mert azok nemcsak hogy költségesebbek, de több időt is vesznek rendesen igénybe, ebben a körülményben vélem okát látni annak, hogy a legtöbb kísérlet, mely tétetik, a növénytermelés és talajerőfentartás körébe vág.

Eléggé hálás tért találhat a legtöbb gazda ezen irányban is, de a növénytermelési kísérleteket is kellő tudás és körültekintéssel kell végrehajtani.

Aki növénytermelési kísérletekkel akar foglalkozni, annak első sorban is meg kell állapítania, hogy az éghajlat, talaj, munkás, kereskedelmi és pénzügyi viszonyai között miféle növényekkel lesz érdemes foglalkoznia. Sokféle kísérletet egyszerre tenni nem lesz tanácsos, mert azok a kísérletezőnek a figyelmét nagyon igénybe veszik, s nem ritkán kisebb mulasztások, avagy hibák végett, a felvilágosító eredmény elmarad úgy, hogy az abból levont következtetés egészen téves is lehet.

Az igen kis területen végrehajtott növénytermelési kísérletek nem adhatnak minden tekintetben kellő felvilágosítást, miért is inkább csak az illető növény abszolút termelhetésére (általános értékére) nézve vannak hivatva feleletet adni.

Sok példa meggyőzött arról, hogy a kis kísérleti telepen valamely új növény igen jó sikert ígért, mig ugyanazon növénynek nagyban való termelése nem nyújtotta a várt eredményt. Ez természetes is, mert a mig a kis telep kerti művelésben részesül, addig a nagyban való termelésnél egy növény alá sem készíthető elő oly jól a talaj, de maga a nagy tömegű termék sem kezelhető oly tökéletesen. Ha tehát azon növénynek a magva, melylyel kísérletet tenni akarunk, nem igen drága, ajánlatosabb a nagyobb területen való kísérletezés; drága magvu növényeknél azonban a kísérletnek 2, avagy több évre kiterjedőnek kell lennie, a mikor is az első időben inkább a magnak szaporítása céloztatik egy nagyobb kísérlet számára.

Fontossággal bír az is, hogy a magvak csak teljesen megbízható forrásból szereztessenek be, nehogy tudatlanság vagy nyereszkeskedő rosszakaratból a keresettel nem azonos, avagy alárendelt minőségű magot vegyünk. Bármilyen okból eredőnek gondoljuk is azt, a félrevezetés éppen nem ritka eset. Ezen sorok írójával is megtörtént néhány év előtt, hogy az őszi borsónak kifagyás által magját vesztvén, hirdetésre egy jónemű uradalomtól rendelt őszi borsó magot s miután előzetesen elmulasztotta a mintakérést, őszi búkköny érkezett borsó helyett. Kísérletezésre csakis faj, tisztaság és csiraképesség tekintetében garantizált jóságú mag használtassék.

Kísérletezésre nemcsak új, eddig nem termelt növények karolhatók fel, tehető az eddig termelt kulturnövényekkel is kísérletek a vetőmagmennyiség, talajelőkészítés, ápolás, aratási idő megállapítása és más

tekintetekben is. Különösen fontos a vetőmag helyes mennyiségének kísérletek útján való megállapítása.

Átlagszámokban a legtöbb gazda tudja, hogy e vagy ama növényfélésegből mennyi magot vessen és mégis igen sok gazdaságban, ur és parasztnál egyaránt azt tapasztaltam, hogy a vetés megkezdése előtt belesznek állítva a vetőgépek, s azokon az egész vetési időszakban, amely pedig nálunk 2, 3, sőt néha 4 hétre is kinyulik, többé változtatva nem lesz. Nem ritkán ezen vetési hibának tulajdonítható, hogy a korai és kései vetések terméseredményei oly nagy különbözetet mutatnak. Ha ugyanis a vetéseket más csapás nem éri és az időjárás kedvező, egyenlő vetőmagmennyiség alkalmazása mellett azt tapasztaljuk, hogy a kései vetések termése jobb, mert a koraiak tulsűrűvé válnak megdőlnek, alkalmas tanyát nyújtanak a rozsa képződésére s a szem a kalászból megszorul, ellenkező és más viszonyok között a korai és kései vetések terméseredménye megfordított lehet.

A vetőgépekben oly kitűnő eszközt bírnak, melyek a vetésnek csaknem tetszőleges elintézését teszik lehetővé, a vetőgép kitűnő szerkezetének előnyei azonban csak akkor válnak hasznunkra, ha mellettük tudásunkat is érvényesítjük.

Minden növény bizonyos sűrűség mellett szokta a legnagyobb termést szolgáltatni, a ki tehát gyakorlati megfigyelésekből nem jutott még annak tudalmára, hogy vetésének mily sűrűséggel kell bírnia, hogy a legjobb eredményeket szolgálta, az tegyen az alkalmazandó vetőmag különféle mennyiségeivel termelési kísérletet, de azután se alkalmazkodjék a nyert számhoz chablon-szerűleg, esőkkenteni vagy emelnie kell azt egy-egy vetési időszakban is a szerint, a mint korábban vagy később vet, jól vagy kevésbé jól előmunkált talajba, megfelelő vagy kevésbé megfelelő előnövény után, jó trágyaerőben lévő vagy szegényebb talajba vet.

Végül a kísérleteknek egész láncolata ejthető meg az istálló és elegytrágyának különféle kezelése és alkalmazása, valamint a mű- és kereskedelmi trágyáknak sokféle- ségeivel. Bennem ugyan az utóbbi évek tapasztalata következtében még inkább megerősödött azon nézet, hogy — egyes különleges viszonyoktól eltekintve — a mű- és kereskedelmi trágyák alkalmazása csak akkor van helyén, ha az istállótrágya és majori elegytrágya (komposzt) nyeres és helyes kezelés tekintetében minden követelménynek elég van téve, de lehetséges, hogy mások másként gondolkodva, a majorokban szerezhető elegytrágyaanyagok elkallódása s ugyancsak a rossz kezelés következtében mennyiség és érték tekintetében csökkent istállótrágya mellett is hasznosnak tartják a műtrágyák alkalmazását. Ezen gazdáknak azonban a trágyázási kísérletek előzetes megtételét s az ez irányú szakkönyvek áttanulmányozását feltétlenül ajánlom. A műtrágyák alkalmazása tekintetében megejtett kísérleteikből ugyanis meggyőződést fognak szerezni arra nézve, hogy mi áron értékesül gazdaságukban az alkalmazott foszforsav, légeny, avagy kálium, másrészt az elegytrágya gyűjtéssel és annak elemzésével meggyőződnek arról, hogy mennyi megtérő értéket hagytak eddig kihasználatlanul. Szaktanulmányok alapján pedig módjukban lesz legalább hozzávetőleg kiszámítani, hogy az istállótrágyának gondatlan kezelése által — a műtrágyák értékesülési árait véve alapul — mennyit károsodtak s biztosra veszem, hogy ily irányú tanulmány és kísérletek után addig, amíg otthon aránytalanul csekélyebb költséggel megtakaríthatják a műtrágyák árát, addig amíg egy szóval kifejezve házuk előtt söpörni való lesz, műtrágyákat vásárolni nem fognak. Azután

pedig csak újabb kísérletek fogják beigazolni, hogy megjavult talajukon hogyan értékesül a drága kereskedelmi trágya.

Az egész kísérletezési ügy a tökéletesebbé válnak, mint annak egy igen hathatós eszközét penditem meg a kisebb tanulmányi út és kirándulások tételét. Ezen eszméről azonban, mely éppen nem új, talán más alkalommal bővebben.

Pókay Dezső.

EZREDÉVES KIÁLLÍTÁS.

Szeszipar.

A szeszgyártás egyike hazánk legrégebb és legtekintélyesebb iparának.

A szeszgyártás mint önálló iparág csak 1820 körül, a gőzfűzőkészülékek használatának felkarolásával honosodott meg. Azelőtt a szeszfőzés majdnem kizárólag csak a gyümölcsfélék feldolgozására szorított, és ép úgy, mint a szesz-italok kimérése a földesúri jogok közé tartozott. Ezen szeszfőzési mód csakis kicsiben, háziiparilag üzemelt.

A nagybani szeszfőzés, a mely keményítőtartalmú anyagok feldolgozásában gyökerezik, csakis a gőzfűzőkészülékek használatára vonatkozó feljelentéskorban mértékben, úgy hogy szószoros értelemben vett szesziparról csakis ezen idő óta beszélhetünk. Hogy ezen időszak előtt minő volt a szeszfőzés helyzete, arra nézve adataink nincsenek, minthogy tulajdonképpen statisztika csakis 1850 óta, vagyis az állami adó behozatala óta vezetettik. 1851-ben Magyarországon mintegy 105.129 szeszfűző állott fenn, ebből iparszerű „nagyobb” vagyis 17 hlnél nagyobb erjedési ürről bíró gyár volt 5671, „kisebb” 99.458.

A „nagyobb” szeszgyárak ekkor még a mezőgazdasággal szoros kapcsolatban lévő mezőgazdasági szeszgyárak voltak. Ekkor keletkeztek a nagyobb üzemű, a szeszgyártást iparszerűen űző szeszgyárak, a mi egyuttal a mezőgazdasági szeszgyárak számának állandó hanyatlásával járt.

Ezen ipari vállalatok keletkezésével a szesztermelés évről évre fokozódott, úgy hogy hazánk szeszipara éppen ezen nagy üzem által műszaki fejlettség tekintetében megelőzte a kontinens összes államait. Hogy mily mérvű volt a szesztermelés, annak bizonyosságul felemlitem, hogy 1880-ban az előállított alkohol majdnem 1½ millió hektolitert tett ki.

Ezen időtől fogva azonban a termelés csökkent. Ennek oka a kivitel apadásában, s a szesznek nagyobb termelési, valamint fogyasztási adóvali megterhelésében rejlik. Ennek dacára is a termelés még most is megközelelt az egy millió hektolitert.

Magyarország szesztermelésre leginkább keményítőtartalmú anyagokat, továbbá cukorrépat, és az utóbbi években cukorüledéket használ fel. Hogy minő és mily mennyiségű nyers anyagokat dolgoznak fel a szeszgyárak, arra nézve érdekes felvilágosítást nyújt a magyar szesztermelők csoportos kiállításának pavillonjában látható kimutatás, a mely szerint 1893. évi szept. hó 1-től 1894. évi augusztus hó 31-ig feldolgoztak: 528,033 q zöld maláta, 71,382 q száraz maláta, 1.954,192 q tengeri, 1.472,213 q burgonya, 109,136 q rozs, 112 q árpa, 2377 q buza, 176 q zab, 338,066 q cukorrépa, 238,462 q melasse, 767 q köles, 2055 q liszt. A feldolgozott nyers anyagokból előállított 1.039,495 hl szesz.

Hogy a szesztermelés államháztartási szempontból mily rendkívül fontos tényező, annak bizonyosságul felemlitem azon körülményt, hogy 1894-ben a szeszadó 32.073,119 frt volt. Ha ezen termelési adóhoz még a

fogyasztási adót is hozzászámítjuk, úgy ezen bevételekkel együtt a kincstári jövedelem a szesztermelés után 50 millió frtra tehető. A hazai szeszgyárak előállítanak mintegy 10 millió hektoliter moslékot, amelyet részben közvetlen feltakarmányozás, részben mint szárított moslékot értékesítenek. A melassefeldolgozó gyárak némelyike a melasse-moslékot szénsavas kálivá dolgozza fel.

A produkált moslék mintegy 80,000 db szarvasmarha kihizálására elégséges, a hizók által produkált trágyamennyiség pedig mintegy 40 ezer k. hold trágyázására.

Daczára azonban annak, hogy a szeszipar az ország legfontosabb iparágainak egyike, mégis sajnosan kell megvallanunk, hogy az a kiállításon nincs méltóan képviselve.

A szeszipar körébe tartozó dolgokkal találkozunk a magyar szesztermelők csoportos kiállításának külön pavillonjában, a mezőgazdasági, ipar-, és gépcsarnokban, továbbá egyes külön pavillonokban. A magyar szesztermelők csoportos kiállítása az iparsarnokok mellett külön pavillonban magában foglalja 61 szeszgyáros együttes kiállítását. A pavillon közepén egy lepárló oszlop nyulik a magasba; a falakat részben az együttes kiállítók, részben az összes magyarországi szeszgyárakra vonatkozó táblázatos kimutatások borítják. Így látjuk a kollektív kiállítási költségekben hozzájáruló szeszfűződé vállalkozók szeszfűződéiben termelt alkoholmennyiségről szóló kimutatást. Egy másik táblázat a magyar korona országainak területén fekvő szeszgyárak által az 1893. évi szept. hó 1-től 1894. évi augusztus hó 31-ig feldolgozott anyagot és ezen anyagokból előállított alkoholmennyiséget tünteti fel.

Egy további kimutatás az adómentes szesz felhasználásáról, egy másik a szeszadóról szóló 1888. évi XXIV. t.-cz. 3. §-a alapján a szeszadó kisebbik tétele mellett termelhető alkoholmennyiségnek az ipari és a mezőgazdasági szeszgyárosok között miként történt kiosztásáról, és az ezen kisebbik adótétel mellett ténylegesen kitermelés alkoholmennyiségről az 1888/9—1893/4 évekre szól. Ezen kimutatás szerint az ipari és mezőgazdasági szeszgyárak törzskontingense volt hektoliterekben.

	ipari	mezőgazdasági
1888/89	531,000	317,207
1889/90	501,875	336,661
1890/91	466,634	359,512
1891/92	459,144	352,189
1892/93	545,226	366,306
1893/94	439,648	375,981

valósággal kitermeltetett pedig:

	ipari	mezőgazdasági
1888/89	505,444	254,549
1889/90	447,558	252,923
1890/91	528,861	241,721
1891/92	568,220	282,537
1892/93	532,442	325,695
1893/94	504,653	338,226

A mint tehát ezen adatokból kitűnik, a mezőgazdasági szeszgyárak a reájuk eső kontingenst egyszer sem termelték ki. Igaz ugyan, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak az ipari szeszgyárakkal szemben teret foglaltak, de még ez ideig sem tudták maguknak azt a pozíciót biztosítani, a melyet számukra az 1888. évi XXIV. t.-cz. lehetővé tett.

Egy másik táblázat a mezőgazdasági szeszgyárak részére kifizetett jutalmakról szól. E szerint kifizetett:

1888/89-ben	583,710 frt
1889/90-ben	996,853 „
1890/91-ben	927,528 „
1891/92-ben	921,372 „
1892/93-ban	964,439 „
1893/94-ben	1.224,287 „

T
az 188
gyaszt
1894-ig

A
állítva
anyaga
maláta
vábbá
élesztő
lékhar
edénye
műeke
nen sz
S

portos
berend
grafiát
szeszgy
ról és
A
kiállítv
Kiállít
csak a
egy
állított
szesz
dalom.
roly
gazdas
lunk t
pavillo
A kir.
kollekt
répasze

A
könnye
annak,
mégis
a külf
trálja
a gépe
Fabriti
és hűt
litottak
hogy a
R

és ércz
gyár és
összes
napiter
és gőz
gyári g
a mosl
nagy
A Neu
tén elő
A
különfé
a mező
ban val
a kiáll
szeszter
előállító

GAZ

(8
kielégít
dás és k
is nagy
jobban
mint az
legesek
kat, mel
gyümöl
ősterme

Táblázatos kimutatások vannak továbbá az 1888/80—1893/94 években befizetett fogyasztási adóról, a szeszadóról 1868—1894-ig stb.

A pavillonban találjuk ezeken kívül kiállítva a szeszgyártás leggyakoribb nyersanyagait mint: burgonya, tengeri, zab, árpa, maláta, répa, melasse stb. Itt látjuk továbbá a szeszgyártás mellékterményeit: élesztőt, szárított moslékot, hamuzsirt, moslékhamut, kénsavat és chlorkálit stb. Üveg-edényekben találjuk a különböző szeszne-műeket, így: élesztőszeszt, denaturált; szé-nen szűrt szeszt stb.

Sajnosan nélkülözzük azonban a csoportos kiállításban a hiresebb és kitűnően berendezett szeszgyárak tervrajzait és fotografiáit; nem látunk továbbá adatokat a szeszgyárak által követett hizlalási módokról és hizlalási eredményekről.

A mezőgazdasági csarnokban találjuk kiállítva egy gazdasági szeszgyár mintáját. Kiállító: Lederer Ignác Rohrbachról. Ugyan-csak a mezőgazdasági csarnokban találunk egyes szeszgyárral bíró gazdaságok által ki-állított nyers és raffinált szeszt. Így p. o. szeszmintákat kiállítottak: a kis-szállási ura-dalom, a kaposvári uradalom, Kremsir Ká-rolly barcsi szeszgyára, a kassai m. kir. gazdasági tanács stb. Szeszmintákat talá-lunk továbbá József kir. főherceg Ó fensége pavillonjában, a torontálmegyei pavillonban. A kir. koronauradalmak és ménesbirtokok kollektív kiállításában találjuk a mezőhegyesi repaszeszgyár kis mintáját.

A szeszipari gépek kiállításával igen könnyen végezhetünk. Sajnos, hogy dacára annak, hogy nálunk a szeszipar oly kifejtett, mégis a szeszipari gépek legnagyobb része a külföldről hozatik be. Szomorúan illusz-trálja ezt azon körülmény, hogy ily gépeket a gépcsarnokban csakis ketten állítottak ki. Fabritius testvérek, N.-Szebenből egy keverő és hűtőkészülékkel ellátott cefrézőkádát állítottak ki. Ezen cefrézőkádának nagy előnye, hogy a hűtőcsövek könnyen tisztíthatók.

Reichel és Heiszler budapesti gép-, réz-és ércműgyára egy mezőgazdasági szesz-gyár és finomító berendezéséhez szükséges összes berendezést mutatják be. A 4 hl. napitermelésre berendezett szeszgyár, kazán és gőzgéppel 25000 frtba kerül. Ezen szesz-gyári gépeknél több újítást látunk. Így p. o. a moslékszabályozó igen elmés szerkezet, s nagy előnye, hogy kevés helyet foglal el. A Neumann-rendszerű lepárló oszlopon szintén előnyös változtatás van.

A szeszipar körébe tartoznak még a különféle gyümölcseszkek is. Ilyenek ugy a mezőgazdasági, valamint az iparcsarnok-ban vannak kiállítva. Sajnos azonban, itt is a kiállítók nagy része az iparilag előállított szesztermékeket mutatja be, míg a házilag előállított szeszitalok száma igen csekély.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN.

Rovatvezető: Dr. Horváth Géza.

A lótetüről.

(Grillotalpa vulgaris Lotr.)

I.

(*) Mióta megsaporodott igényeink kielégítésére fokozottabb mérvű munkálko-dás és körültekintés szükséges, azóta gazdáink is nagyobb figyelemmel mivelik a talajt és jobban ügyelnek termelvényeik fejlődésére, mint azelőtt. Csakhamar észreveszik most a legcsekélyebb rendellenességeket vagy károkat, melyek a szántóföldeken, konyhakertekben, gyümölcsösökben, sőt már a forgalomra kész őstermelvényekben mutatkoznak. Baj esetén

legtöbbször arra a tapasztalatra jutnak, hogy a károsításokat különböző rovarok okozzák. Napról-napra szaporodnak a panaszok s a károsult gazda kétségbeesetten könyörög orvoslásért, mert a kártevőt és annak szo-kásait nem ismeri; ennek a folyománya azután még az is, hogy csak akkor panasz-kodik, mikor a baj már elmérgesedett és hirtelen segíteni nem lehet.

Ez a körülmény indított arra, hogy egy általánosan elterjedt s már régebben ismert kártevőről egyet-mást elmondhassak, a mi életére, szokásaira és az ellene való védekezésre vonatkozik.

Ez a kártevő a közönséges lótetű vagy lóticsök, vagy — mint azt rosszul csinált régiek nevében az erdészek gyakran emle-getik — az áska (*Gryllotalpa vulgaris* Latr.), mely a föld színe alatt elrejtve él, a talajt minden irányban keresztül-kasul furkálja, olyanforma, de kisebb méretű járatokat, alagutakat készít, mint a vakond, melyhez különben úgy testalakjára, mint szokásaira nézve némileg hasonlít. A járatok készítése közben a talajt előlábainak sajátságos szer-kezetével szétfeszíti, meglazítja s ezzel a növények finom gyökereit helyükből kimoz-dítja vagy elszakasztja; ha pedig a gyöke-reket lábaival el nem távolíthatja, azokat szájszerveivel elrágja. Az ekképpen megsé-rült növények azután a járatok mentén csakhamar elfonnyadnak s később elpusztul-nak, különösen ha a növények fiatalok.

Amde a lótetű nemcsak járatainak ké-szítése közben pusztítja a növényeket, ha-nem ezeknek jó része még falánságának is áldozatul esik, a mi kártételeit még nagyobb mértékben fokozza. Így pl. megrágja a csemete-kertekben levő csemeték gyökereit és járatai készítése közben kiveti az egész csemetét a földből, megeszti a bükk és tölgyfa csirait, mielőtt a földből kinőttek; sőt az ő munkájának kell tulajdonítani, ha a fiatal bükkpalántáknak közvetlenül a gyökerek feletti része el van rágva; megrágja azon-felül a csirázó árpa, kukorica, az ugorka és dinnye-magvakat, a babot csirájával együtt; a gyenge gumók husát milyenek a virág-gumók, burgonya és egyéb husos gyökereket pl. a zeller, retek sárgarépa stb.

Sajátságos, hogy a szőlőkben még nem emeltek panaszt ellenük; pedig a hol a helyi viszonyok folytán közbeesőleg más nö-vényt is termelnek, valószínű, hogy ott is befészkelte magát.

Azonban a lótetű növényi anyagokon kívül állati anyagokat is felemészti és a mint azt a gyomor és bél szerkezetéből kiolvas-hatjuk, éppen úgy mint a vakond, főleg ál-lati táplálékra van utalva s tényleg nemcsak földi gilisztákat és csigákat, hanem a föld színe alatt élő bármiféle rovaralézat, jelesen pajorokat és drótférgeket is felfal; és kísér-letek igazolják, hogy a lótetűvek egymás irányában is összeférhetlenek, megtámad-ják egymást s az erősebb szétmarchangolja a gyöngébbet; ha pedig fogságba kerülnek, egymásnak csápjait és lábait lerágják s a tehetetlenségig megcsontított áldozatot fel-falják. Határtalan falánságáról pedig Nörd-linger tapasztalata tesz tanúságot, melyet „Die kleinen Feinde der Landwirthschaft” című munkájában következőképpen ír le: „A virágagy megmunkálásánál egy lótetűt dobtak az utra s azt ásóval keresztül met-szették abban a hitben, hogy az állatot így megölik. Egy negyed óra múlva azonban, midőn a lótetűre pillantott, azt látta, hogy a lótetű előrése (valószínűleg a hasüreg üres-ségének érzetében!) a puha potrohot mohó étvágygyal fogyasztotta.”

Kitetszik az előadottakból, hogy a lótetű úgy állati, mint növényi táplálékot fogyaszt, miből folyólag az a kérdés merült fel, hogy a lótetű életmódja tényleg károsnak-e

vagy hasznosnak tekintessék a mezőgazda-ságra nézve.

Dr. Forel zürichi tanár a „Chronique agricole du Canton de Vaude” 1892 június 25-iki számában határozottan állítja, hogy a lótetű husevő és tiltakozik az ellen az állítás ellen, hogy a lótetű földalatti turásai köz-ben okozott káron kívül a gyökerek elrágá-sával is kárt okozna, mert az állat gyomrá-ban csupán állati maradványokat s csak elvétve növényi részeket is talált. Ezt tehát azt bizonyítja, hogy hasznos a lótetű.

Amde dr. Ritzema Bos ez a kérdés eldön-tése végett megejtett vizsgálatait, valamint több tekintélyes buvár nézeteinek és tapasztalatainak egybevetéséből arra a következte-tésre jut, hogy bizony a lótetű mindentevő (omnivora.) Megengedi, hogy a lótetű bizo-nyos körülmények között állatokat je-lesen rovarokat, álcákat és férgeket fel-fal, ha utjába kerülnek, de azt is bizonyo-nak tartja, hogy ha turkálásai közben állati táplálékra nem talál, növényre is rá-fanyalodik, mit az is bizonyít, hogy Dene-kampból neki küldött 20 lótetű közül, melyek a babot és burgonyát pusztították, 10-nek a gyomrában csak növényi s csak 3-nál talált állati részeket, melyek aligha nem az ut-közben felfalt 4 lótetűtől származtak.

Dr. Ritzema Bos tehát inkább a kár-tékonyág mellett nyilatkozik s ebben neki minden figyelmesen vizsgálódó gazda igazat fog adni, mert a lótetű jelenlétét mindig csak károk jellemzik, melyek a gyökerek sérülésében nyilvánulnak, akár azért rágta meg a növény gyökereit, hogy belőlük táplálkozzék, akár azért mert zsákmányának keresése közben utjába estek.

A lótetű már kora tavasszal mutatko-zik a föld felszínén is. Mihelyt a hó elol-vadt és a talaj némileg felszikkadt, a talaj felszínén felfedezhetjük azokat a sajátságos turásokat, melyeket a lótetű táplálékkeresés közben készít. Laza talajban hosszúra nyult kanyargó vagy utvesztőszerűleg keresztül kasul kigyózó földhányások ezek, melyeket leginkább puha, nedves, könnyen gyurható talajban vájnak, a hol az állatok is bőve-ben található mint a száraz talajban. Ki-száradt, vagy kemény talajban csak kivéte-lesen található, mert ilyen helyen táplá-lékra nem igen akadnak és ásó lábaik csak nehezen küzdhetnének meg a talaj ellent-állásával.

Innen van az, hogy száraz nyári időben patakok, tavak, források, mocsarak, árkok és más nedves helyek közelébe vonulnak s in-nen magyarázható meg az, hogy száraz idő-ben turásokat nem találunk, mert ilyenkor a mélyebb és nedvesebb talajrétegbe vo-nulnak s ott turálnak. Viszont ha eső esett és a talaj felszíne felázott, járataikat a fel-színhez közelebb s olykor annyira közel hozzák, hogy a járat felső része a talajból egészen kiemelkedik és ez az alkalom az, a midőn a járatok jól felismerhetők.

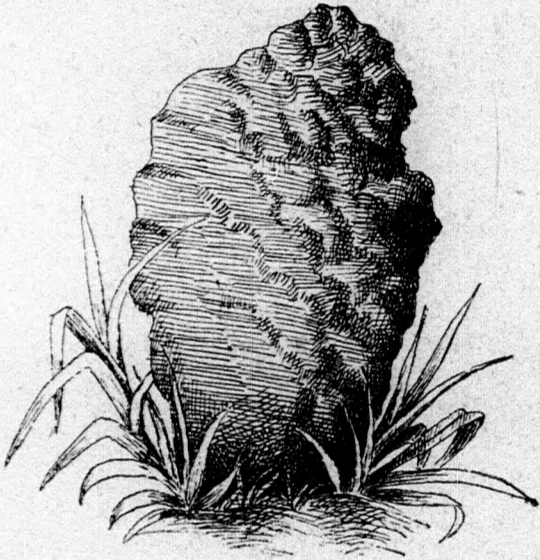
De hogy a lótetű a tulságos nedvessé- get még sem kedveli, illetve, hogy a vélet-lenül beállott tulságos nedvesség ellen leg-alább ivadéka érdekében védekezni tud és védekezik is, azt bizonyítja Biró Lajosnak a Term: Közlöny 1892. XXIV. kötet 204. lapján foglalt közleménye, mely szerint Sátoralja-Ujhely környékén egy 6—8 m.-nyi átmérőjű tálalaku mélyedésen fecskefészek forma s jó hüvelyknyi magasságu tornyoc-skákát talált, melyeknek belső szerkezete a lótetű fészkére vallott. A tornyocskák (l. az 213. ábrát) keletkezését a következőleg ma-gyarázza.

„Rendes időben békében élhettek itt, mert a talaj elitta az esővizet. De a mult nyári sok eső a völgyecske közepét állandó tócsával töltötte meg. Így hát menekülniök kellett. Ki a föld színére nem menekülhet-tek, mert a napvilágot nem igen kedvelik,

de még a fölöttük elrepülő varjak és verebek se hagyták volna észrevétlenül a zsiros csemegét. Menekültek tehát az alagutakon. A hol valamihantocska egy kis magaslatot szolgáltatott, ott a kiturt sárból készítették a tornyocskát, a mely jó menedékhelyet nyújtott alulról az árvíz ellen, fölülről a prédára vágó madarak ellen. A mint a völgyecske közepe jobban megtelt vízzel és így az árvíz növekedett, új alaguton menekültek a magasban fekvő tájakra s ott újabb tornyokban huzódtak meg, míg az árvíz elmult.

A járatok hossza, melyet egy lótetű naponként kivájhat, teshosszának 60—80-szorosát vagyis 2—2½ mt. tesz ki. Ebből látható, milyen munkát végez és milyen pusztításokat tehet már csak ezzel a munkájával is, ha csak némileg elszaporodott.

Az időjáráshoz képest már április végén vagy május elején teljesen kifejlődtek és szárnyakat is nyertek, melyeknek segítségével csendes, tiszta, meleg napok esti óráiban nehézkesen bár, de mégis röpködnek, főleg olyan helyeken, a hol meglehetősen elszaporodtak. Pungur Gyula pl. 1885—1886. április végén 4—8 mtr magasságban, Dezső Zsigmond Szomolnokon 1877-ben 15—20 m. magasságban, s oly tömegekben látott lótetűket röpködni, amilyenben a csereboga-

213. ábra. Lótetű-tornyocska, melyet vizes talajon épít.

rak szoktak rajzani; és Dudinszky Emil Nagy-Kálló környékén több éven keresztül s különösen 1882-ben látott ilyen rajokban való vonulásokat. Dezső Zsigmond szerint a rajzás május 28-tól június 3-ig tartott, később kevesebb mutatkozott és június 9-én már egyet sem látott.

A röpködő lótetűt igen bajosan lehet utólni, s ha utólták, csakhamar elrejtőzik a göröngyök között.

A him serdültségének érzetében alagutját a föld színéhez közelebb irányítja s előkészíti a zenetermet (l. a 214. ábrát). E végből az eredeti járatot a föld színéhez közel annyira kitérít, hogy benne megfordulhasson és ellátja a szabad levegőre nyíló 2—3 nyíláskával. Nappal élelem után lát és hallgat. Esti szürkületkor pedig felkeresi a zenetermet, megszólal és olyan hangokat hallat, mely a távolban repülő loppantyú, vagy némely békafajnak pirregéséhez hasonlítható esakhogy sokkal gyengébb.

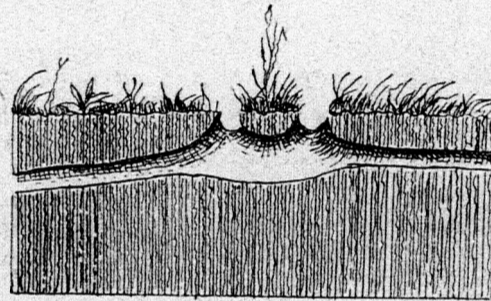
Ezzel a néha órákig eltartó zenével csalogatja a nőtényt párzásra, mely utóbbi a hang irányát követve a föld alatt vagy a föld színe fölött eljut a zeneterembe, a hol a párosodás nyomban végbemegy. A párosodás ideje rendszerint június elején következik be, de az időjáráshoz képest megkezdődhetik már májusban és tarthat egész júliusig.

A termékenyítés után rendkívül megvastagodott potrohu nőtény a meglevő já-

ratot a esigaház járataihoz hasonló kanyarulattal meghosszabbítja s ha a kanyarulat tenyérszerű (8—15 cm.) mélységre lehatolt, (l. a 215. ábrát), kissé lapított gömbalaku tyuktojás vagy közepes burgonya (4—5.4 cm. átmérő) nagyságu üreget váj, mely az ivadék megóvására és biztosítására szolgál. Ennek falait azután enyves nyálával felpuhítja s erős előlábjaival oly szilárdan gyurja össze, hogy a talajból sértetlenül kiemelhető. A fészekhez rendszerint csak egy bejárat vezet, néha oldalról, legtöbbször pedig alólól. De a főbejáratról függetlenül alul vagy oldalt van egy másik járat is, mely rendszerint rövid s csak arra szolgál, hogy a petéket őrző nőtényt befogadja.

Az így elkészült fészekbe (l. a 216. ábrát) június vége táján megkezdődik a nőtény a peterakást és folytatja egész július hónapban augusztus elejéig. A pete-lerakás tehát nem egyszerre megy végbe, hanem 12—24 órai időközökben. Ezért tartózkodik a nőtény eleintén a fészekben s később a peték szaporodásával a bejárat alatt a föld színétől számított 10—30 cm. mélységben épített üregben; a hol — amint azt már Bouché is említi — nem ritkán még ivadékát is megtizedeli.

Az ilyen fészekben Ratzeburg némelykor kevés (5—10) gyakran 200, de legfőleg 238 petét talált; éppen azért kétségbe vonja azoknak az állítását, akik 300 petéről regélnek. Pedig Judeich és Nitsche már 250-re teszik a peték számát; Pungur Gyula pedig 150—400-ra becsüli.

214. ábra. A lótetű zenélő ürege.

A peték jól kifejlődött kölesszem nagyságúak, csakhogy keskenyebbek, elliptikusak, sima felületűek és zöldesbe hajló világos sárgásbarna színűek és csomóban fekszenek a fészek fenekén.

Ezekből a petékből Ratzeburg szerint 2—3 hét múlva sőt hűvösebben fekvő helyeken 4 hétnél is később, Judeich szerint 8—14 nap múlva, Pungur Gyula szerint 18—20 nap múlva kel ki az ivadék, (l. a 217. ábrát), mely 4—5 mm. hosszú, és amig gyenge s turkálni nem bír, az első 3—4 hetet a fészekben tölti el társaságban. Itt éppen úgy mint a pajorok, humuszanyagokból és finom gyökérrészekből él.

Augusztus eleje táján már annyira megnöttek, hogy bekövetkezik az első vedlés. A nagyobb hangyanagyságra felnőtt ivadék ezután már önállóságra vergődött, véget vet az eddigi társaséletnek, kimenekül a fészekből s a talaj felszine alatt tollszárvastagságu járatokban szétoszladozik. A járatokban való előhaladás eleintén igen lassu s ennek az apró féregnek föld alatti működését a föld színén apró foltok jelzik, melyeken a növények elsárgulnak, elfonnyadnak s kivesznek.

További 4 hét múlva, vagyis szeptember elején vedlenek másodszor. Ekkor már 12—15 mm. hosszúak és sötétebb színt nyertek. Szeptember végén vagy október elején vedlenek harmadszor. Ekkor pedig 26 mm. hosszúak és szárnytokjuk még nincs.

Ezután már csak még néhány napig nyugtalanok. Mihelyt a növényzet befejezte vegetatív ciklusát és a talajt hűvös esők nedvesítik, a lótetű is megszünteti mű-

ködését s téli szállásról gondoskodik. Járatait mélyebbre ássa vagy elvándorol rothadó szerves anyagokban bővelkedő helyekre, a hol nemcsak a szükséges meleget, hanem táplálékát is megtalálja. Ilyen helyek a trágyadombok, kivált ha azok lótrágyából alakultak és alomrakások, a hová a lótetvek valóságos sokadalma fészkel be magát. Találunk itt fejletlen prontyokat, félig fejlődött és teljesen kifejlődött példányokat a legnagyobb választékban.

Tavaszzal azután, mihelyt a hó elta- karodott s az idő fellangyult, április- vagy májusban vedlenek 4-szer, a mikor már 35—40 mm. hosszúak és szárnytokjaik is kinőttek. Ez időtől fogva étvágyuk és ebből folyó mozgékonyosságuk napról-napra fokozódik május derekáig vagy legfőlegbb június elejéig, a midőn 5-ször megvedlenek. A szárnytokokból most már valóságos szárnyak lettek és a lótetvek ivaréretté és szaporodásra képesekké váltak.*) Vellay Imre.

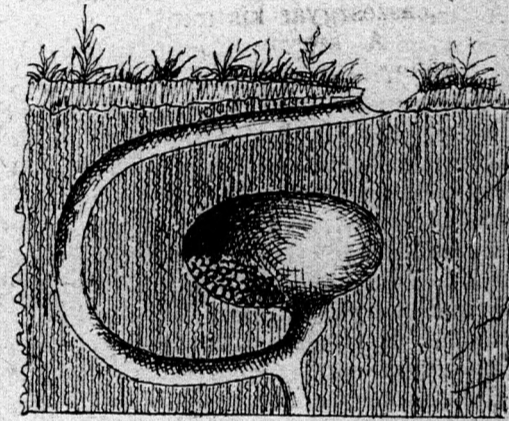
IRODALOM.

Könyvismertetés.

„Rasse und Leistung unserer Rinder.“

(Irta Lehnert Hugó. 3-ik kiadás. Ára 16 márka.)

Előző időkben a külföldi szakmúvek a mi viszonyaink között csak tudományos érték-

215. ábra. A lótetű kanyaruló földalatti lakása.

kel bírtak, manapság azonban pl. az állattenyésztéssel foglalkozó munkák, különösen ha német nyelvűek, gyakorlati fontossággal is bírnak azért, mert számos oly állat tenyésztésével foglalkozik már hazánk, a melyekről éppen ily szakkönyvek nyújtanak legkimerítőbb és legmegbízhatóbb tájékoztatást, oly nyelven, a melyet legtöbbször értenek Magyarországon.

A „Köztelek“ amiképen eddig is nem csak ismertetőleg, de kritikailag is mindig kimerítően méltatta az ilyen műveket, azoképen méltatni kívánja az itt szóba hozottat is, annál inkább, mert azt egy hazánkban is jó hangzású névvel bíró oly szakember írta, a ki majdnem 50 esztendeje működik a gazdálkodás terén s több mint negyedszázad éve vesz tevékeny részt Németországnak a szarvasmarhatenyésztés felvirágoztatására irányuló munkálkodásában.

Szerzőnek Paul Parey czég által kiadott műve pompás kiállításban, 26 ivet meghaladó terjedelemben, tulajdonképpen a különféle szarvasmarhafajták ismertetését foglalja magába, de ezt személyes megfigye-

*) A lótetű nem bír mindig ilyen — hogy úgy mondjam — napra kitűzött fejlődéssel, hanem egy időben megeshetik sokszor, hogy az ember különféle fejlődési alakot találhat és pedig a kifejlődött állat mellett annak minden lehető alakját is. Augusztus utolsó napjaiban Zólyom vármegyében (Zólyom-Brezón) kifejlődött eleven lótetűket láttam. Ez magyarázata Vellay ur főnnebbi állításának, hogy a telet helyen ott szokott lenni a lótetű mindenféle alakja.

Rovatvezető.

lések ala nagy [al gyakorla

Err mindenü deti h-za tárgyalja nálási fo sát, kara tulajdons tenyészsz tikailag mond es

Az a lapály- is előfore vannak a németo vezetesen közül mi retések, a melyer nyésztés azon, aus nyésztün gyar-erdét gúl pedig a szerző.

A k talános

tenyészet a honosítá kozik, min gel és érd

A n gyönyörű rálva s a világosító

Jöllel marha-fajt A szarvas becses mü hozott néri lani merjú marhateny Svájcznak viszonyai hető legkö és pedig a

Szölös

Gyak sem sajátit gyakorlatn korlati tud ket elérni megfigyelés nyok egy mint éppen

lések alapján tárgyalja művében a szerző nagy felfalapossággal, kimerítően és a mi fő, gyakorlatilag.

Erre vonatkozó leírásaiban előrebocsátja mindenütt az éppen szóba hozott fajta eredeti házájának gazdasági viszonyait, aztán tárgyalja a nevelési, etetési, ápolási, használati formát, esetleg a fajta külső alakulását, karakterisztikus ismertető jeleit s belső tulajdonságait. Szól ezenkívül az ott létező tenyészszövetkezetek, alapszabályairól s kritikailag is méltatván azokat, véleményt mond és javaslatokat tesz.

Az ismertetés keretében fel vannak véve a lapály-marhák s ezek között a hazánkban is előforduló hollandi és angeli marha; fel vannak véve a hegyi marhák, még pedig egy a németországiak, mint a svájciak, így nevezetesen a borzderesek és fekete-tarkák közül mind azok is, melyek nálunk is ismeretesek, a pirostarkák közül szintén azok is, a melyek hazánkban nemkülönben a tenyésztés tárgyát képezik. Szó van továbbá azon ausztriai marhákról, melyeket mi is tenyésztünk, sőt fel van véve a műbe a magyar-erdélyi marháról szóló ismertetés is, végül pedig az angol marháknak leírását adja a szerző.

A könyv bevezető része ezen kívül általános külentani adatokkal, mérésekkel,

zájárul még a magyar ember azon speciális természete is, a melynek hasznavehetőségéről, eredményéről saját közvetlen tapasztalatai útján győződött meg. Ezért különösen nálunk rendkívül nagy jelentősége van a tanulmányutaknak, kirándulásoknak s jó lélekkel mondhatjuk, hogy egy-egy kirándulás sokkalta nagyobb gyakorlati eredménynyel jár, mint egy bármily jeles és bármily terjedelmes szakmunka.

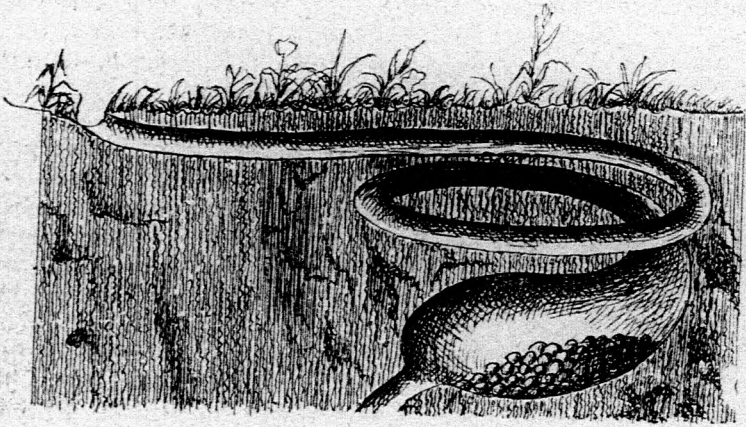
Hogy a filloxera pusztította szőlőink újtelepítése oly esiga lassúsággal halad előre, ennek egyik bizonynyal fontos okát abban találjuk, hogy a nagy közönségnek ritkán nyílik alkalma a szőlőtelepítés új módjának a gyakorlati tanulmányozására. Magyarország szőlővidékeinek egyikét sem sujtotta oly érezhetőleg a filloxeravész, mint éppen Tokaj-Hegyalját.

Csodálatos, hogy dacára a pusztulás általános voltának, dacára az óriási jövedelmi veszteségnek az újtelepítési munkálatok éppen Tokaj-Hegyalja vidékén a leglassabb ütemben haladnak előre. Pedig sem a talajviszonyok, sem pedig a birtokosok anyagi viszonyai nem oly kedvezőtlenek, hogy az újtelepítési munkálatok folyamat által indokolható volna. A telepítési munkálatok lassu terjeszkedésének egyetlen oka, hogy a szőlőbirtokosoknak kevés alkalmuk

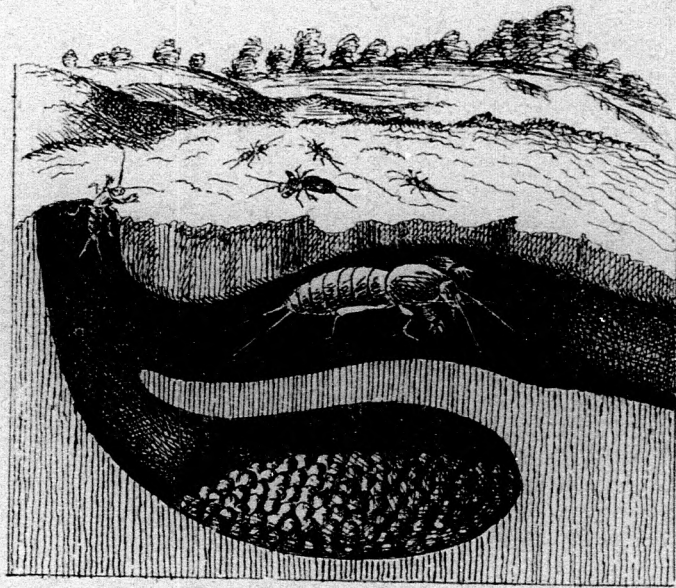
zető. Mindkét telepítési eljárásnak tehát meg van a maga létjogosultsága s apodiktice egyáltalában nem lehetne azt kimondani, hogy egyedül csak az egyik, vagy másik eljárás a helyes és célravezető.

Franciaországban kinjárt állami és magánszakértőinknek éppen az volt a legnagyobb hibája, hogy kizárólag egyes telepítési módok mellett törtek lándzsát az egyik feltétlenül csak a szénkénegezés alá való; a másik feltétlenül csak az ojtványvaló telepítést tartotta helyesnek és célravezetőnek; holott mindkét telepítési módnak a maga helyén meg van a létjogosultsága.

Ezen kizárólagosságra törekvő szakvélemények idézték és idézik jelenleg Tokaj-Hegyalján előt az, hogy a gazdaközönség egyik eljárás iránt sem visoltetik még teljes bizalommal, hanem tartózkodó álláspontot foglal el és abban reménykedik, hogy majd a gyakorlat véglegesen egyik, vagy másik telepítési-eljárás mellett fog dönteni. Pedig ez bekövetkezni sohasem fog. A telepítés mikéntje ma már nemcsak elméletileg, de gyakorlatilag is tisztázva van. Eredményeket lehet elérni az ojtvány-telepítéssel és eredményeket lehet elérni a szénkénegezés alá való telepítéssel. A kérdés most már azon fordul meg, hogy kellő gyakorlattal birjunk

216. ábra. A löteti fészke petéekkel.

217. ábra. A löteti fészke kikelő álcákkal.

tenyésztetek alapításával s kapcsolatban ezzel a honosítás és honosulás kérdésével foglalkozik, mindenütt dícséretre méltó rövidséggel és érdekesen.

A mű 64. külön táblára nyomtatott gyönyörű ábrával (fajtaképekkel) van illusztrálva s a szöveg között is néhány szép, felvilágosító ábra van.

Jóllehet nekünk magyaroknak a szarvasmarha-fajták ismeretére vonatkozólag Tormay: A szarvasmarha stb. című könyvében igen becses mű áll rendelkezésünkre, a szóba hozott német munkát mégis melegen ajánlani merjük, mert az két hatalmas szarvasmarhatenyésztő országnak, névszerint a Svájcnak és Németországnak tenyésztési viszonyai és anyagának mivolta felől, a lehető legközvetlenebbül nyújt felvilágosítást és pedig a jelen időnek megfelelőt. Mi.

Szőlőszeti kirándulás Tokaj-Hegyalján.

Gyakorlati tudományok elméleti uton sem sajátíthatók el. Az elméletet mindenkor gyakorlatnak kell követnie, ha valaki gyakorlati tudomány terén a kellő eredményeket elérni óhajtja. A közvetlen gyakorlati megfigyelés szüksége a gyakorlati tudományok egyikénél sem oly nélkülözhetetlen, mint éppen a mezőgazdaságnál. Ebben hoz-

nyílt a gyakorlati megfigyelésekre, vagy amennyiben nyílt is, figyelmük kellőleg reá nem irányított; továbbá, hogy Tokaj-Hegyalja szőlőtermelő gazdaközönsége ugyanazon viszonyok között van ma a szőlőtelepítés módjait illetőleg, mint pár évvel ezelőtt az egész ország, hogy a telepítés módjai felett nem tud tisztába jönni, hogy az ojtványokkal és a szénkénegezés alá való telepítés között végleg választani nem tud.

Ezen abnormis viszonyokon nagyban hivatottak változtatni a Zemplénvármegyei gazdasági egyesület szőlőszeti szakosztálya által időközönként rendeztetni szokott szőlőszeti kirándulások, melyeknek egyrészt célja, hogy a szőlőgazdákat a látványokkal megismertesse; másrészt, hogy a telepítés módjának a kérdését lehetőleg tisztázza.

Ezen kirándulások Tokaj-Hegyalja közönségét meg fogják győződtetni arról, hogy a telepítés minden módjával célt lehet elérni megfelelő talajviszonyok mellett s kellő szakértelem birtokában. Örvedetesen halad előre a szénkénegezés alá való telepítés; sőt éppen ezen tanulmányuton volt alkalmunk azt látni, hogy pl. tarczalvidéki talajokban a szénkénegezéssel sokkal szebb eredményt lehet elérni és kevesebb költséggel, mint az ojtványtelepítéssel. Kétségtelen azonban, hogy a Tokaj-Hegyalja legnagyobb részén az ojtványokkal való telepítés az indokolt; sőt helyenkint egyedül célravezető.

a talajnak legmegfelelőbb telepítési-eljárás megválasztásához. És ez nemcsak a telepítés sikerére bir fontossággal, hanem annak költségességére nézve is, a mennyiben, a hol szénkénegezés alá telepíthetünk, csakugyan felesleges kiadás volna a drágább ojtványtelepítéshez fordulni, a mely utóbbi telepítési módnak az évi munkáltatási és helyre-pótlási költsége sokkalta tetemesebb, mint a szénkénegezett szőlőké.

Mindezen kételyek eloszlatására és a telepítésiakció fellendítésére felelté alkalmasak a Zemplénvármegyei gazdasági egyesület szőlőszeti szakosztálya által kezelt kirándulások, a melyek legutóbbika az okt. hó 12-iki tarczali kirándulás.

Mielőtt azonban a kirándulás száraz leírását adnám, szükségesnek tartom még egy dologgal foglalkozni, a melyre a kirándulással kapcsolatosan megtartott értekezlet készített. Az értekezleten meglehetősen ellenszenv nyilatkozott meg az agrárbank szőlőtelepítési-akciójával szemben, a mely nagyon is alkalmas arra, hogy a szőlők felújításáról szóló törvénynek a Tokaj-Hegyalján való érvényesülését megakadályozza. A szőlők újtelepítésének azon módja, a melyet a szőlők felújításáról szóló törvény előír, bizonyonyal kevésbé felel meg a gazdaközönség kívánalmainak, de a midőn már a kész dologgal állunk szemben, mégis csak oda kell törekednünk, hogy az esetleges előny-

ket lehetőleg kihasználjuk s ez uton a szőlő-telepítés akcióját minél erélyesebbé tegyük. Fokozott mértékben biztosíthatjuk magunknak pedig a szőlők felujjításáról szóló törvény által nyújtott előnyöket az esetben, ha nem mint egyesek állunk a bankkal szemben, hanem szövetkezetekké tömörülünk.

A szőlőszeti eszme általában nagyon lassan bír tét hódítani a magyar gazdaközönségnél, már pedig a szövetkezés a boldogulás egyedüli eszköze; mert az egyén a nagy világversenyben elvesz, eltűnik, mert annak egyes érdeke figyelembe nem vétetik.

Az érdekek egész csoportjának kell egy körre fejlődnie, hogy az figyelembe vételre tarthasson igényt. Es így a szőlőkölcsönök terén egyes ember korántsem tarthat arra az elbírásra igényt, mint azok, akik egy szövetkezetbe társultak, s akik esetleg egy egész vidék érdekeit képviselik. Sem az ellenőrzés szigorától, sem a kölcsönök behajtása körül tapasztalható esetleges visszaélésektől nem kell a szövetkezeteknek tartaniok, mert úgy az állannak, mint a banknak közvetlen anyagi érdeke, hogy a szövetkezetekben csoportosult nagy érdekkör boldogulását elősegítse. Mig az egyes bármily csekély mulasztásba esik, attól könnyebben szabadulnak.

A törvény esetleges hátrányait tehát nagyon is módunkban van korrigálni annál is inkább, mert egy rossz törvény is sokkalta többet ér, ha annak jó végrehajtásáról a társadalom maga gondoskodik, mint egy bármily kitűnő törvény is, amelynek végrehajtását a társadalom nem karolja fel. A kirándulás kiinduló pontja S.-A.-Ujhely volt; ahonnan mintegy 50-en indultak utnak a reggeli gyorsvonattal. Mire a végállomásra Bodrog Kereszturra ért a vonat a kirándulókkal, akkora azok száma a közbeső állomásokon beszállottakkal körülbelül 120-ra; a Tarczalon esatlakozókkal pedig 150-re szaporodott.

A kirándulók a tarczali királyi szőlőt tekintették meg legelőbb, amely nagyrészt ojtványokkal és csak kis részben szénkéneg alá való telepítéssel van ujjítelepítve. A kirándulók egy része ugyancsak megtekintette Szabó Lajos szomszédos szőlőjét is, mely kizárólag szénkéneggel van fentartva. Itt alkalma volt meggyőződnie a tanulmányozóknak arról, hogy Tokaj-Hegyalja elég szép s jó eredményt érhet el szénkéneg alá való telepítéssel.

A telepek megtekintése után a kirándulók a Tarczali község házában értekezletet tartottak.

Az értekezletet Molnár István Zemplén-megye főispánja s kirándulás vezetője nyitotta meg s megnyitó beszédében utalt a kirándulások fontosságára és egyuttal kérte a társadalom támogatását, amelylyel szemben a legmesszebbmenő állami támogatást helyezte kilátásba.

Székely Elek és Kossuth János felkérte Kosinszky Viktort a tarczali vinczellérképezde igazgatóját, hogy adna végleges véleményt afelől, hogy az ojtvánnyal való vagy a szénkéneg alá való telepítés-e a célravezető.

Kosinszky Viktor egy hosszabb szakszerű beszédben fejté ki álláspontját, amelyben azon nézetének ad kifejezést, hogy vannak talajok, a hol az ojtvány és vannak talajok, a hol a szénkéneggel való telepítés a célravezető. Hogy hol választandó az ojtvány és hol a szénkénegtelepítés, erre nézve az állami szakközégek lesznek hivatva véleményt adni; a mennyiben őket arra a szőlőtörvényhez kiadott végrehajtási utasítás is kötelezi.

Bernáth Béla egy talajvizsgáló-állomásnak a Tokaj-Hegyalján való létesítését sürgeti annál is inkább, mert a szőlőtörvény több ily talajvizsgáló-állomás felállítását he-

lyezi kilátásba. Ez állomás talajvizsgálatai fogják azután megállapítani azt, hogy hol indokolt az ojtvány és hol indokolt a szénkéneg alá való telepítés. A talajvizsgáló-állomás felállítása ügyében egy felirat intézését indítványozza.

Molnár István főispán a felirat intézését nem látja szükségesnek; miután a Szőlőskén megtartott értekezletből folyólag már felirat intéztetett ez ügyben a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez. Részletesen fejté ki aggodalmait az agrárbank által közvetített kölcsönökkel szemben, a mely attól tart, hogy igen drágák lehetnek. Kifogásolja továbbá, hogy tulságos nagy az ellenőrzés ügy, hogy valóságos gyámkodás alá helyezi a kölcsönvevő szőlőbirtokost.

Hogy az egész kölcsönadás ne legyen üzletszerű dolog s hogy az egyesek érdeke különösen is megvédessenek felkéri az értekezlet tagjait, hogy minden alkalommal hozzáforduljanak, a mikor is ő készséggel fog közbenjárni, hogy a kölcsönök ne váljanak terhessé az illetőkre.

Görgey Gyula, dr. Székely Elek, Görgey Béla, Kosinszky Viktor, dr. Kröczer László és az elnök felszólalása után az értekezlet véget ért.

A társaság azután a tarczali vinczellérképezde telepeire rándult s annak szőlő- és gyümölcsfa-telepét szemlélte meg, mit követőleg az ebédhez ült. A kirándulás ezzel véget ért s a társaság a délutáni vonatokkal szét oszlott.

A kiránduláson résztvettek közül a következők neveit sikerült feljegyezni.

Molnár István, Andrásy Gyula, Perlberg Ede, Dókus Ernő, Kun Frigyes, Rubinek Gyula, Paulay János, Kovácsy Ferencz, Toldy István, Körtvélyessy Aladár, Csuka Ödön, Lipóczy Norbert, Bernáth Béla, Violet Gyula, Kaposy Menyhért, Zalay István főhadnagy, Zalay Andor, Scholtz Béla főhadnagy, Malonyay Ferencz, Kovách Antal, Németh Nándor, dr. Hornyay Béla, dr. Ormány Miklós, Évva Ödön, Czibor László, Molnár János, Donyóky Géza, Dókus Gyula, Gőnyey Gyula, Pintér István, Kossuth János, Kossuth Lajos, Szemere József, Thuránszky László, Pilişy László, Füzesséry Ödön, Zinner Henrik, Führer Adolf, Krauss János, Pavletics Ferencz, Groszmann Ignác, Hönch Dezső, Poppel Gyula, Breth Gyula, Spitenberg Jenő, Teleky László, Paulay Gábor, Osváth Mátyás, Bergstein Manó, Mathiasz János, Hézser Emil, Szombathy Sándor, Hajász Pál, Paszlavszky Sándor, Isépy István, Némethy József, Görgey Gyula, dr. Molnár Béla, gr. Zichy Andor, Meczner Gyula, Spóner Sándor, Miklósy István, Szentgyörgyi Vilmos, dr. Reichard Jakab, Schmidt Lajos, Bauvoszy Kálmán, Simon József, Győry István, dr. Kesső Ernő, Ehlert Gyula, dr. Nyomárkay Ödön, dr. Kröczer László, Kudász Kálmán, Mankovits János, Sebeős Gyula, Német Lajos, Mizsáki István, Baráth Ferencz, Balogh István, Barankovics Lajos, Hubay Kálmán, Belánszky Gyula, Puza Sándor, Szepsy Sámuel, Winyóresszky János, Tóth Bertalan, Stein Márton, Andrásy Daniel, Roth Bernát, Stein Herman, Tóth József, Constantin Ottó, Réthy Aladár, Somlyai Sándor, Ranner Ignác, Horváth Imre, Kerekes Szilárd, Kulás István, Kerekes Antal, Csoltko József, Fidler Sándor, Szilva János, Kincsessy Péter, dr. Schön Hugó, Szomjas Ferencz, Visányi Bertalan, Lipthay Béla, Szabó Lajos, Oravecz István, Réthy Pál, Szentgyörgyi Dezső, Bálint Dezső, Mester István, Zeitler Károly, Staut József, Mauks Ede, Székely Elek, Valkovszky Elek, Márton Sándor, Ligeti Ignác, Korics László, Mezey Péter, dr. Horváth Béla, Dubán Lipót.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

312. sz. kérdés. Magyar gulyabeli marhám szarva hegyén pár évig szórványosan mutatkozott, 2 év óta azonban mindig gyakrabban mutatkozik a szarvmolyosság. Fertőző természetű baj-e ez és öröklődő-e? Hogy lehetne ellene légcélszerűbben védekezni?

Aszaló.

Cz. J.

313. sz. kérdés. Egy birtokos erdejében vaddisznók vannak, melyeket a birtokos nem tenyészti ugyan, de télen az erdő néhány helyén eteti, csak azért, hogy erdejében megtarthassa. Ugyanazon birtokos tulajdonát képező s az erdővel szomszédos mezei birtok azonban bérbe van adva s ugyancsak bérbe van adva ezen bérbirtok vadászati joga is egy másik birtokosnak. A vaddisznók az erdőből kijárva, a bérföldeken kárt okoznak s a tulajdonos nem tiltja a vadászati bérlőnek azok pusztítását. A földbérlő kártérítést követel a veteményeiben okozott károkért s igényeivel nem tudja vajjon a tulajdonoshoz forduljon-e, ki bár a vaddisznókat nem tenyészti ugyan, de mégis tartja; vagy pedig a vadászat bérlőjéhez, kinek jogában áll a vadakat pusztítani, de nem teszi. Kérdés most már, hogy az okozott károkat kettőjük közül kinek kell megtérítenie s egyáltalán meg kell-e valakinek térítenie; mert a vadásztörvény értelmében a kártékony vadakat saját földjein mindenki szabadon pusztíthatja. R. F.

314. sz. kérdés. Egy birtok azon kikötéssel adatott bérbe, hogy annak csak egyheted részében szabad répát termesztieni. A bérlő ezen pontnak tökéletesen megfelel, de e mellett néhány táblán cikóriát is termel. Ez ellen a tulajdonos tiltakozik, mondván, hogy a cikória is répa, mivel azt is éppen úgy kell termesztieni, mint a répát, s talajviszonyai ezével mindenben egyeznek; de a bérlő ezen érvelést nem fogadja el, állítván, hogy az csak répára szól, de nem cikóriára. Kérdés most már, kinek van igaza? mert gazdasági szempontból viszont a bérlő állítása a helyes. R. F.

315. sz. kérdés. Repezém ez idén nemcsak tulságos sűrű, de oly buján fejlődik, hogy már térdig érő. Mi módon kellene azt erős növekedésében egy kissé visszavetni, esetleg a tél folyamán kipállástól megóvni? Helyes-e azon eljárás, melyet egyik szomszédom követ, nevezetesen megfogasoltatja az egészet, s összetöröti teljesen a repezét? Vasmegyer. D. G.

Feleletek.

Szarvmoly.

Felelet a 312-ik kérdésre. Ismertem gulyát, a melyben a molyos szarvu bika után oly borjúk estek, a melyek szintén molyos szarvuakká lettek, holott az egészséges szarvu bika után jó szarvu ivadékok kerültek. Nincs kizárva tehát, hogy a cserepedzésre, repezésre való fogékonyságát a szarvnak, vagyis tehát a hibás szövetű szarut a burju öröklé, az azonban bizonyos, hogy a molyosságot valamely — eddig nem ismeretes — parányi gomba okozza úgy, hogy a repedt, cserepes szarvhegyeken behatol s elszaporodván az ottani szöveteket aláaknázza.

Annyiban tehát fertőző természetűnek kell e bajt tartanunk, amennyiben egyik állatról a másikra átszármaazhatik, azonban úgy látszik, hogy éppen csak a repezezett szarvak bírnak hajlandósággal e bajhoz

legalább a zsirosabb hasadásra igen kivételesen hajlandó szarvain a nyugoti marhák-nak ez a bántalom felett ritka.

A baj megelőzésére alkalmasnak bizonyult a szarvhegyeknek minél előbb végrehajtott u. n. meggombozása, meginkább tömör angol kreolinnal való ismételt bekenése, pl. minden héten egyszer. Ha a baj már mutatkozik, nincs más orvosság, mint a korhadt résznek lefűrészelése s aztán nemkülönben kreolinnal való kezelése.

Egyébiránt a „Köztelek” mult évi folyamának 39-ik számában, ily értelemben bővebben is szó van e bajról. △

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Meghívó. — Kérelem az OMGE. tagjaihoz.	1503
Tulajtott radikalizmus	1503
Szólészeti kirándulás Tokaj-Hegyaljára.	15 9
Tárca. Vadászbabonák. Zichy Miklós.	1504
Növénytermelés.	
Kísérletek. Pókay Dező.	1505
Ezredéves kiállítás.	
Szeszipar.	1506
Gazdasági állattan.	
A lótenyésztés.	1507
Irodalom.	
Könyvismertetés.	1508
Levelszekrény.	1510
Vegyesek.	1511
Miniszteri biztos. — Kinevezések. — A magyar gazdák vásárcsarnok-ellátó szövetkezete.	1511
Kereskedelem, tőzsde.	1513
Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Heremagvak plombozása. — Szeszüzlet. — Elelmiczikkék a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Gazdasági és tenyészmahavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Budapesti szurómarhavásár. — Ingatlanok árverései (20000 ft becsértéken felül).	1514
Szerkesztői üzenetek.	1514

Miniszteri biztos. A földmívelésügyi m. kir. miniszter a torontál-erzsébetlaci vízlecsapoló társulat ügyeinek rendezésére, az 1885. évi XXIII. t. cz. 124. §-a alapján, Rónay Jenőt, Torontál vármegye főispánját, a nevezett társulathoz miniszteri biztosul küldötte ki.

Kinevezések. A földmívelésügyi m. kir. miniszter báró Podmaniczky Gyulát a vezetése alatt álló földmívelésügyi minisztériumhoz miniszteri segédtitkárrá. — Vetter Pált, a Sopron városi szőlőtelep kezelőjét, m. kir. szőlészeti és borászati felügyelővé. — Schmidt Oskár végzett gazdasz budapesti lakost a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló-állomáshoz második segédé ideiglenes minőségben nevezte ki.

A magyar gazdák vásárcsarnok-ellátó szövetkezete arra való tekintettel, hogy a fővárosi vásárcsarnokok megnyitását folytonosan halogatják s e miatt a szövetkezet tagjai az ott értékesíteni szándékolt terményeik visszatartása által kárt szenvedhetnek — elhatározta, hogy működését még a vásárcsarnokok megnyitása előtt, vagyis már most megkezdje s elvállalja a tagok által beküldött terményeknek bizománykénti eladását. A szövetkezet ez uton is felhívja tagjait, hogy eladni szándékolt árucikkeikből mintákat küldjenek fel a szövetkezet irodája címére s az eladást illető felvilágosítások és tudnivalók miatt is forduljanak hozzája. A szövetkezeti iroda készségesen szolgál részletes felvilágosítással.

Állattenyésztési felügyelőségek. A mezőgazdaságról szóló 1894-ik évi XII-ik t. cz. elrendeli, hogy állattenyésztésünk emelése érdekében az ország állattenyésztési kerületekre osztassék fel és ezek számára állattenyésztési felügyelőségek létesítenek, a melyeknek célja az, hogy az idézett törvény és annak végrehajtási rendeletében foglalt intézkedéseket foganatosítsák, illetve ellen-

őrizzék. Az állattenyésztési kerületeket és felügyelőségeket a földmívelésügyi miniszter már ez év elején szervezte is: miről e napokban az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”-et az alábbi leiratban értesítette. „Egyrészt a mezőgazdaságról szóló 1894-ik évi XII. t. czikk és végrehajtási rendelete mikénti foganatosításának az állattenyésztés emelése érdekében való ellenőrzése, másrészt ugyanezen érdeket az eddignél nagyobb mértékben szolgáló kormányzati tevékenység kifejtésére céljából következő beosztással és székhelyvel kilencz állattenyésztési kerületi felügyelőséget szerveztem: 1. a budapesti kerületi felügyelőséget. Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Csongrád, Fejér, Tolna és Baranya vármegyék területével; 2. a pozsonyit: Pozsony, Nyitra, Trencsén, Arva, Liptó, Turóc, Zólyom, Nógrád, Hont és Bars megyék területével; 3. a szombathelyit: Vas, Sopron, Moson, Győr, Komárom, Esztergom, Veszprém, Zala és Somogy vármegyék területével; 4. a temesvárit: Temes, Torontál, Bács-Bodrog és Krassó-Szörény vármegyék területével; 5. a nagyváradit: Bihar, Arad, Csanád, Békés, Hajdu és Szabolcs vármegyék területével; 6. a kassait: Abauj-Torna, Gömör, Szepes, Sáros, Zemplén és Borsod vármegyékkel; 7. a mármaros-szigelit: Mármaros, Szatmár, Ugocsa, Ung és Bereg vármegyék területével; 8. a kolozsvárit: Kolozs-Szilágy, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Maros-Torda, Csik, Udvarhely és Torda-Aranyos vármegyékkel; és végre kilenczedezt a segesvárit: Nagy-Küküllő, Kis-Küküllő, Alsó-Fehér, Hunyad, Széchenyi, Fogaras, Brassó és Háromszék vármegyék területével. Állattenyésztési kerületi felügyelőkké eddig a következő egyéneket neveztem ki: Budapestre Sierbán Jánost, Kassára Kobza Sándort, Nagyváradra Molnássy Ferenczet, Kolozsvárra Tulogdy Sómát, Segešvárra Bartók Gézát és Mármaros-Szigetre mint helyettesét Brezovay Istvánt. Az állattenyésztési kerületi felügyelőségek közvetlenül a vezetése me bizott földmívelésügyi minisztérium alá tartoznak. Midőn erről az egyesületet szives tudomásul vétel végett értesíteném, egyuttal felkérem, hogy az állattenyésztési kerületi felügyelőségek új intézményét kifejtendő ténykedésben és eljárásában ne csak támogatni sziveskedjék, hanem iparkodjék azzal kölcsönösen és közösen működve az ország állattenyésztésének felvirágztatásához minél hathatósabban hozzájárulni.

A nyitra vármegyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya október hó 14-én tartott ülésén több igen életrevaló határozatot hozott, a melyek minden valószínűség szerint örvendetes visszhangra fognak találni a gazdaközönségben. Nevezetesen elhatározta, hogy a cseheknek a magyar lisztrel szemben tanúsított eljárásának megtorlásául fel fogja hívni a gazdákat, hogy esehországi gépgyártmányokat ne vásároljanak s hogy gépvásárlásnál csehországi gyártmányok részvételt nem engedélyezzi s általában a cseh gyártmányok beözönlése ellen minden lehető elkövet. Az igazgató-választmány ezen határozatát bizonyára örömmel fogja üdvözölni az egész gazdaközönség s rajta lesz, hogy a csehek méltatlan eljárását a javasolt módszerrel lehetőleg ellensúlyozza. A czukorgyárosok kartelle ellenében a nyitra megyei gazdasági egyesület szintén aukcióra hívja fel a gazdákat s felkérte az „OMGE.”-t, hogy november vagy december hóban a czukorrépa-termelőket országos értekezletre hívja össze a czukorkartellek ellenében foganatosítandó intézkedések megbeszélése végett. E főbb határozatokon kívül az igazgató választmány Darányi földmívelésügyi miniszternek köszönetet szavazott, a szőlők rekonstrukciójára vonatkozó nagy fontosságú agrártörvény életbe léptetése alkalmából.

Ezenkívül a felirat felterjesztését határozta el a választmány, a földmívelésügyi minisztériumhoz, hogy a köztenyésztésre használt magán méneket vizsgáló bizottságokban egy taggal a gazdasági egyesület is képviselve legyen. Elhatározta végül, hogy a Gazdasági szövettség programját teljes egészében a magáévá teszi s minden tagjától elvárja annak alkat nem ismerő támogatását.

Baromfikiállítás. Az ezredéves kiállítás keretében rendezett időleges állatképző kiállításokat a f. hó 14-én megnyitott baromfikiállítás rekesztette be. A kiállítás valóban igen figyelemreméltó s azt lapunk mellékletén, a „Baromfiak”-ban fogjuk legközelebb részletesen ismertetni, ez alkalommal csupán a megnyitárról emlékeztetünk meg. A baromfi kiállítást déli 12 órakor nyitotta meg Darányi földmívelésügyi miniszter nagyszámú közönség előtt, amelynek soraiban számos előkelő hölgyet is láttunk. Megjelentek a megnyitáson Döry Vilmosné, Teleki Józsefné grófnő, Hutyra Józsefné, Raksányi Anna, Hencz Béláné, Bedő Albert, Teleki József, Malcoms báró, Forster Géza, Pirkner János, Krisztinovich Ede, Sárossy Kapeller Ferencz, dr. Rodiczky Jenő, Rubinek Gyula, Szilassy Zoltán, dr. Dirner, Nagy Vincze, Borszék Soma, Heimann Konstantin, Szokolay titkár stb. A minisztert Bedő Albert államtitkár üdvözölte, mire Darányi miniszter a következőkben válaszolt: Igen örvendek, hogy mindama nehézségek dacára, amelyek utunkba állottak, a baromfikiállítás ennyire sikerült. Erre a gazdasági ágra nagy gondot kell fordítani, mert a baromfiteyésztés a kisgazdán van hivatva segíteni. Tudom, hogy e tekintetben eddig is jelentékeny lépések történtek, de éppen a viszonyok kényszere alatt cselekedtem, amikor a költségvetésben több mint háromszor akkora összeget vétettem föl ez évben, mint az előzőekben. Szándékomban van továbbá a főváros közelében egy nagy mintatelepet is fölláttatni, ahol az ezen ággal foglalkozók nemcsak a baromfiteyésztés külső mozzanataival, hanem oktatásban is részesüljenek. Ebből kifolyólag pedig itt a fővárosban — hogy miképpen azt még nem tudom — egy állandó baromfikiállítást akarok létesíteni, hogy az érdeklődők közvetlen szemlélet útján tegyenek szert ismeretekre és pedig nemcsak a tenyésztés terjesztésére vonatkozólag, hanem értékesítése kérdésében is. Ez utóbbi tőren nagy közgazdasági harez folyik. Iparkodni fogok a kérdéssel behatóan foglalkozni és a kivitel versenyképességét biztosítani. A miniszter végül köszönetet mondván Bosznia és Hercegovinának szép kiállításáért, valamint örömet fejezvé ki a felett, hogy a kiállításn nők is munkálkodtak, abban a reményben nyitja meg a kiállítást, hogy tevékenységében a közreműködők támogatására számíthat. Az éljenzéssel fogadott megnyitó után a miniszter és az egész társaság körüljártak a kiállításon.

Mémlókiállítás és vásár. A lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság f. hó 12—14-ig mémlókiállítás és vásárt rendezett a Tattersall telepen, a melynek eredménye kielégítőnek mondható. A vásárra felhozott tott összesen 104 darab telivér és egyéb véru mén, melyekből 34 adatott el. E szám aránylag esekélynek látszik, mindazonáltal — főleg a mult évi vásárok eredményéhez képest, a mikor 22—23% volt az eladási perzent, kielégítőnek mondható, mert hiszen tenyészczélokot szolgáló hivatott mének iránt a tenyésztők kézenfekvő okokból nagy igényeket támasztanak, s testi hibában szenvedő egyedek megvételétől tartózkodnak. A felhajtott anyag kifogástalan része igen jó áron kelt el, míg a különféle esontpókok s egyéb hibákban szenvedő méneket tulajdonosaik a vásár után olesón adták el külföldi kereskedőknek, a kik e méneket ki-

heréltetvén német és francia katonatisztek számára vásárolják össze. Különösen a magyar kormány vásárolt igen tekintélyes számban tenyészmeneket; legmagasabb árt 7000 frt Csaplárosért fizetett; Gentlemanért 3000 frt adott. A magyar kormány összesen vásárolt: 15 drb telivért 32500 frt, és 9 drb félvert 7150 frt értékben. Legmagasabb áron Hunyady Imre gróf egyik méné kelt el 8000 frton. Az osztrák kormány is több mént vásárolt. Altalában a vásár élénk hangulatban folyt le, a sport körök általános résztvétele mellett. A ménék elővezetésére az idő is kiválólag kedvezett. Az egyes eladásokról az alábbi kimutatásban számolunk be: *Angol telivérek: Uchritz Zsigmond* báró egy 4 é. pej ménjét megv. az osztrák kormány 4000 frtért, egy 4 é. sárga ménjét megv. a magyar kormány 2000 frtért, egy 5 é. pej ménjét megv. a magyar kormány 3000 frtért, egy 3 é. sárga ménjét megv. az osztrák kormány 3000 frtért. *Festetics Pál* gróf egy 4 é. sárga ménjét megv. a magyar kormány 1500 frtért; *Szemere Miklós* egy 4 é. pej ménjét megv. báró Kemény Kálmán 2500 frtért, egy 5 é. pej ménjét megv. az osztrák kormány 3000 frtért, egy 3 é. pej ménjét megv. a magyar kormány 1200 frtért; *Springer Gusztáv* báró egy 3 é. ménjét megv. a magyar kormány 2000 frtért; gróf *Esterházy Béla* egy 6 é. sárga ménjét megv. a magyar kormány 1600 frtért; *Festetics Tasilo* gróf egy 4 é. sárga ménjét megv. a magyar kormány 2000 frtért; gróf *Sailern Ferencz* egy 8 é. pej ménjét megv. az osztrák kormány 3500 frtért; *Lebaudi Róbert* egy 6 é. pej ménjét megv. az osztrák kormány 2500 frtért; egy 5 é. sárga ménjét megv. a magyar kormány 1500 frtért, egy 4 é. sárga ménjét megv. az osztrák kormány 5000 frtért; gróf *Esterházy László* egy 4 é. pej ménjét megv. a magyar kormány 2500 frtért; *Hoffmann Lipót* százados egy 5 é. pej ménjét megv. a magyar kormány 1200 frtért; *Burchard-Béla-vary* hadn. egy 6 é. pej ménjét megv. a magyar kormány 1500 frtért; *Egyedy Arthur* egy 4 é. sárga ménjét megv. a magyar kormány 1000 frtért, egy 4 é. pej ménjét megv. a magyar kormány 1500 frtért; gróf *Apponyi Antal* egy 3 é. sárga ménjét megv. Woltmann György 1200 frtért. *Egyéb véru lovak:* gróf *Zichy János* egy 4 é. sárga angol fv. ménjét megv. a magyar kormány 700 frtért; az *Előszállási uradalom* egy 3 é. söt. szürke angol fv. ménjét megv. a magyar kormány 1000 frtért; *Szluha István* egy 3 é. sárga angol fv. ménjét megv. a magyar kormány 1000 frtért; *Major Bálint* egy 4 é. angol fv. ménjét megv. a magyar kormány 450 frtért. E kimutatásban természetesen nincsenek feltüntetve a tulajdonképpeni vásár lefolyása után a fentebb említett kereskedőknek eladott ménék.

Beteg állatok vétele. Az állatorvosi akadémia kórházai számára beteg állatok teljes áron megvétetnek. Ajánlatok az állat fajának, betegségére természetének és az árnak megjelölésével az akadémia igazgatóságához küldendők be.

Tenyészállatárverés. A bábolnai állami ménésbirtok tisztavérű szimenthali tehenészetéből f. é. november hó 5-én 20 darab számfelüti előhasi üszőt és 12 drb tenyész-bikát bocsaít árverés alá az uradalom igazgatósága. Az árverés napján előzetes bejelentésre kocsik fognak rendelkezésre állani az ácsi (m. á. v.) és a nagyigmándi (d. v.) vasúti állomásokon. Érdeklődőknek az eladásra kerülő tenyészállatok pontos leírása kívánatra megküldetik. Mint értesülünk, a bábolnai ménésbirtok igazgatósága ezentul — miután a tervezett tehénállomány most már teljes — nemcsak tenyészbikákat, hanem számfelüti üszöket is fog árverésre bocsaítani,

a mit a tenyésztő közönség bizonyára örvedetesen vesz tudomásul.

Sertések szállítása a fővárosi ideiglenes konzumvásárra. A sertésvész korlátozása céljából kiadott különféle forgalmi tilalmak kedvezőtlen hatását nemcsak a tenyésztők érzik nagy mértékben, de érzi a főváros és fogyasztó közönség is s nyilván e bajon akar a földművelésügyi miniszter legujabb rendeletével segíteni. Az eddig érvényben volt rendelet ugyanis több oly feltételekhez köti a sertéseknek a ferenczvárosi ideiglenes konzum piaczára való felszállítását, amelyeknek következtében a főváros sertéshussal való ellátása szerfelett meg volt nehezítve; e bajon segitendő, a földművelésügyi miniszter hatályon kívül helyezte az e tárgyra vonatkozó, június hó 25-én érvénybe lépett rendeletét s megengedte, hogy a vonatra való feladás előtt az illető kirendelt szakértő által megvizsgált és egészségesnek talált sertéseket vasuton Magyarország bármely községéből Budapestre a ferenczvárosi pályaudvar petroleum-raktár rakodójára kizárólag leülés céljából az alábbi feltételek mellett minden külön engedély nélkül szállítani lehessen: 1. A sertések a ferenczvárosi rendező-pályaudvar petroleum-raktár rakodóján rakandók ki. 2. Ha a szállítás valamely sertésvészszel, orbánczszal, vagy száj- és körömfájással fertőzött, vagy sertésvészessé községgel szomszédos és e miatt zár alá vett területről történnék, ezen körülmény a marhalevelekben világosan feltüntetendő. Ily esetben a szállítmány marhalevelei jelen rendeletre való hivatkozással állítandók ki. 3. A sertések kirakás után közvetlenül valamely henteshez szállítandók és megérkezésük után legkésőbb öt nap alatt leölelendők. A földművelésügyi miniszter egyuttal fentartotta azt, hogy ha a zárt területekről származó sertések felhajtása állandóan ismét oly arányokat öltene, hogy ezáltal a székesfőváros közéletmelzési érdekei megfelelő kielégítést nyernének, a szabad területekről származó sertéseknek a Ferenczvárosra szállítását ismét megszüntesse.

Állami ménék szétosztása. Mult hó végén közöltük a „Köztelek”-ben az állami ménék szétosztására vonatkozó sorrendet, a melyben legujabban változások állottak be. A földművelésügyi miniszter ugyanis értesítette az érdekelt köröket, hogy tekintettel azon körülményre, miszerint az általános képviselő-választások f. hó 28-ától november hó 6-áig terjedő időre tüzetek ki, a lótenyésztő gazdák érdekében az állami ménék szétosztására vonatkozó ez évi szeptember hó 23-ik napján kibocsájtott hirdetményét módosítja. Ehhez képest a ménszétosztás Kisbéren okt. 22-én, Bábolnán okt. 22-én tartatik ugyan, miként az az előbbi értesítésben is említve volt, de a további működés november 8-áig szünetelni fog. November 8. és 9-én Mezőhegyesen mén szétosztás s 10—18-án ménésbeli anyakanczáknek ménékhez való beosztása, nov. 20-án pedig Alsó-Szombatfalván ménszétosztás s 21-én az anyakanczák párosítása lesz. Végre a bábolnai és kisbéri ménésbeli anyakanczáknek ménékhez való beosztása, Bábolnán nov. 28-tól decz. 2-ig s Kisbéren decz. 3-tól 9-éig eszközöltetik.

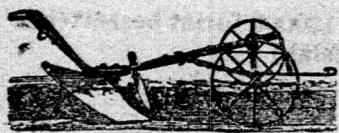
Agancskiállítás. Mint minden évben, ugy az idén is rendeznek vadászatkedvelő főuraink agancskiállítást, a mely e hó 20-án nyílik meg a vidagó kisternében. Az eddig érkezett számos bejelentés és a résztvevők nagy számát tekintve, az idej kiállítás igen érdekesnek ígérkezik. Többek közt mint újdonság, egy aradmegyei szarvasagancs is ki lesz állítva, a mely gr. *Nádasdy* Ferencz által ezeltől körülbelül egy évtizeddel Aradmegyében egyik uradalmában telepített szarvasállományából való. Bejelentettek eddig: *Szarvasagancsot* (nyílt területről) 27 darabot és pedig: *Frigyes kir herczeg*, *Baranya-*

megyéből két 16-ost és egy 14-est; *József Ágost kir. hg.* mármarosai vadászbérletéről egy 16-ost és két 12-est; *Koburg Fülöp hg.* Gömörből egy 16-ost, három 14-est, három 12-est és három 10-est; *Széchenyi Béla gr.* Ungmegyéből egy 18-ast, egy 16-ost és két 14-est; *Esterházy Miklós gróf* Mármarosból három 14-est és két 12-est; *Óry Aladár* Aradmegyéből egy vadorzók által lőtt 12-es szarvasagancsot. — *Vadaskerti szarvasagancsokat* csakis *Draskovics Iván* gróf jelentett be *Baranya-Sellyéről* és pedig két 14-est és *Liptay Béla* egyet a nagyszaláncai vadaskertből. — *Ózagancsokat* *Csekonicz Sándor* és *Csekonicz Pál* Torontálmegyéből és *Zichy Kázmér* gróf Fehérmegyéből, továbbá *Óry Aladár* Aradmegyéből jelentettek be összesen 4 darabot.

Ingyen csemeték kiosztása kopár területek beerdősítésére. A földművelésügyi miniszter a közigazgatási érdekből beerdősítendő kopár területeknek a birtokosok részéről önként teljesítendő erdősítését előmozdítandó, intézkedett az iránt, hogy szegényebb sorsu 114 község, volt urbéres közbirtokosság stb. a kopár területeknek folyó év őszén teljesítendő erdősítéséhez szükséges csemetéket teljesen ingyen kapja az állami csemete-kertekből; sőt kilátásba helyezte azt is, hogy az erdősítések kifogástalan teljesítése esetében a birtokosok az erdősítési költségek nagyságához képest állami pénzsegélyben fognak részesíteni. Az erdősítések körül felmerülő munkálatoknak szakértelemmel való és eredményhez vezető fogantatosíthatása tekintetéből pedig felhívta a magyar királyi erdőtiszteket, hogy a munkálatoknál közreműködni igyekezzenek és a birtokosoknak megfelelő utbaigazitással és szaktanácsesal szolgáljanak.

Állatbiztosítás Svájcban. Svájc zürichi kantonjában mint ismeretes ez év kezdetétől be van már hozva a kötelező állatbiztosítás, melylyel kapcsolatban a tudóvszben gyanus állatok levágását is kilátásba helyezték. A szövetség és a zürichi kanton 40%-kal járulnak hozzá az állatok kisajátításáért fizetett összeghez; azon gazda, a ki állatait biztosítja első befizetés gyanánt 50 czentet köteles fizetni 100 frank tőke után. Ezen törvényből, mint az eddigi tapasztalatok bizonyítják első sorban a közönyös parasztagdák huzzák a legnagyobb hasznot, a kiknél nem lehet bebizonyítani, hogy beteg állataikat nem részesítették a kellő gyógykezelésben tehát ha beteg állataik elhullanak, a törvény értelmében a kártérítést megkapják érték. Érdekes, hogy a törvény életbeléptetése óta sokkal több beteg állatot találnak a zürichi kantonban mint annak előtte, a mi abban leli magyarázatát, hogy majd minden beteg állatot bejelentenek, a mit ezelőtt természetesen nem tettek; az 50 czentés prémium már koránt sem elégséges és 1, sőt 2 franknyi díj is kevésnek bizonyult.

Mezőgazdaság. A háziállatok fejlődése és erősödéséhez legelső kellék azoknak teljesen kielégítő egészségi állapota és ezt fentartani e szerint a gazda legfontosabb feladata. Eszközaink e célra vannak és évek tapasztalatai a Kwizda-féle veterinar preparatumokra utalnak bennünket, melyeket Kwizda Ferencz János cs. és kir. osztrák-magyar és román kir. udvari szállító, kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett állít elő és ezek mint præservatív szerek messze az ország határan túl híresekké váltak. A kitünő hatás, mely a Kwizda-féle restitutions-fluidnak lovak számára sajátosága (ezen szer mint kitünő erősítő szer is bevált) továbbá a Kwizda-féle korneuburgi marhapor, mely mint marhapor általában, ugy a teheneknél a tejelőképesség fokozása céljából mindenütt legjobb sikerrel alkalmaztatik és minden a Kwizda Ferencz által előállított veterinar preparatumok a legfényesebben igazolják ezen cség világra szóló hírnevét.

Ajánlom a folyó év szeptember 21-én Hód-Mező-Vásárhelyen tartott ekeverseny.

arany, ezüst és bronzéremmel díjazott egyetememes aczélekeimet,

melyek anyag kivitel s olcsó áraknál fogva az összes eddigi konkurencziát legyőzni képesek.

BÄCHER RUDOLF,

és. és kir. kizárólagos eke és talajmívelő eszközök gyára.

Budapest, Váci-körút 78. sz.

Uradalmak, földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek

alkalmazottaik, illetve a maguk részére **rendeljék meg, a nép között terjesszék a**

„Független Ujság”

mezőgazdasági és politikai képes hetilap

Előfizetési ára:

negyedévre 50 kr., — félévre 1 frt., — egész évre 2 frt

A „Független Ujság” egyetlen képes mezőgazdasági heti néplap, a mely politikai és szépirodalmi tartalommal is bír.

A férfiaknak magyar nemzeti politikát, pontos hirt a világ dolgairól és oktatást a helyes mezőgazdaságról; — asszonynak, leánynak hasznos és szívmesítő, mulattató olvasmányt, gyermekeknek mesét, verset, játékot közöl.

A „Független Ujság” a leghasznosabb és legolcsóbb néplap, mely a nép barátainak és vezetőinek pártolását megérdemli.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz (Bpest, IX. ker..

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttmann és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.

Napi jelentés 1896. október 16.

Készbuza ma jól volt kínálva, a malmok jó vételkedvet mutattak és szilárd iránynál körülbelül 60000 mm. vásároltak 10—15 krig magasabb árak mellett.

Eladott:

Tiszavideki:	100 mm. 80 kg. á	7 90	frt 3 óra
100	81	7 87 1/2	" "
100	80	7 90	" "
100	80	7 80	" "
100	80	7 85	" "
100	79	7 70	" "
400	79	7 90	" "
200	79	7 87 1/2	" "
100 mm. 70 kg. á	7 85	" "	" "
100	79	7 80	" "
100	79	7 70	" "
700	78	7 85	" "
200	78	7 85	" "
100	78	7 75	" "
100	78	7 70	" "
500	77	7 60	nyirkos
100	77	7 70	3 óra
1000	76	7 45	nyirkos
100	80	7 80	3 óra
300	80	7 80	" "
200	79	7 75	" "
450	78	7 70	" "
200	78	7 70	" "
100	77	7 30	nyirkos
100	76	7 50	3 óra
100	76	7 60	" "
100	76	7 60	" "
Fehérmegyei:	1300	76	7 70
	500	76	7 57 1/2
Bajai:	1100	76	7 60
Báziási:	5000	77	7 57 1/2
Bánsági:	4500	78	7 87 1/2
Ó-Becsei:	3500	76	7 85
Dunavideki:	2500	74	7 40
Szerbiai:	5000	76	7
	7000	77	" "
	1200	76	6 82 1/2
	3000	76	7 80
	2000	75	7 80

Készbuza szilárd maradt, azonban csekély forgalom mellett 6:35 6:40-ig érhető ma el Pesti paritsában.

Árpa üzletelen.

Tengeri szilárd, a forgalom csekély.

Zab tartott, finomabb fajták élénkebbek.

Határidők magasabb külföld, esős idő folytán és fedezésekre nagyon szilárdak.

Következő kotekek történetek:

	Kötetett.	Déli zárlat
Tavaszi buza	7 34—7 97—7 93—8—	7 98—99
Ószi buza	—	7 70—75
Tavaszi rozs	6 90—6 86—6 95—	6 94—95
Ószi rozs	—	6 70—72
Tavaszi zab	6—5 03—	6 02—03
Ószi zab	—	5 66—68
Uj tengeri	4 25—4 34—	4 31—33
Uj repeze	11 05—	11 10—15

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vöröshere. Az irányzat e héten is szilárd volt, de csak kevés lett kínálva. Nagyszemű mag a mi kevés piacra került, magas áron lett elhelyezve. Az orosz terméstről még ninesenek megbízható adataink, az eddig beérkezett tudósítások után az ideai termés nem üti meg a tavalyit. Az amerikai terméstről érkezett jelentések, a tavalyinál gyengébb termés hírért hozzák.

Luczernai illetve, mult két óta mi változás sem jelezhető.

Fehérhere kevés termelt, igazán elsőrendű minőség alig akad.

Nyulszapuka meglehetősen érdeket kelt. Amerikai tudósítások szerint félannyi sem termelt, mint tavaly.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Budapesten. Lóheré 44—50 frt, Luczerna 40—50 frt. Baltaczim 9—9 50 frt. búkköny 4 75—5 50 frt.

Mütrágyak. (Sátori Miksa és Mór cég heti jelentése a „Köztelek” részére.)

Mult heti jelentésünk óta a mütrágyaüzlet hanyatlásnak indult, mi az ószi idő előrehaladott voltának tudható be. Az előbb rendelt, de még be nem szállított mennyiségek azonban tekintettel ugyanezen körülményre, egyre-másra szorgalmaztatnak, a mi leginkább bizonyítja, hogy gazdáink az ideai mütrágyázást befejezni iparkodnak.

Áraink:

Thomassalak teljes kocsirakományokban 18—20% 80% citrátold. foszforsavtartalommal mmként 2 80—3 40 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16—18% vízben oldható foszforsavtartalommal kilópercentenként 23—25 kr., mi 8 70—4 10 frtnyi mmázsánkénti árak felel meg.

Chilislétrom 15% légenysavtartalommal a szállítási idő szerint mmként 12—12 25 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas káliumtartalommal métermázsánként 11 50—12 forint.

Trágyafősz az állomások szerint mmként zsákalk együtt 0 50—1 10 forint.

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása.

A szeszüzletben a héten a lanyha irányzat fentartotta magát és az árak továbbá bécsi olcsó kontingens szesz jegyzések folytán ismét 13 krral olcsóbban zárulnak.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz 14.—14.13 frton lett kínálva, de csak kevés üzlet létesült, mert vevők olcsóbb árakat remélnék.

Galicziából kontingens nyersszesz változatlanul 13.75—14 frton lett későbbi szállításra ajánlva, de üzlet a magas ár folytán nem létesült.

Morvországából exkontingens szeszt változatlanul 10.50 frton jeleznek.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14 50—14.75 frt.

Bécsi jegyzés 15.30—15.40 frt kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 50.60—50.70 adózott burgonya-szeszért.

Trieszti jegyzés 26—26.50 frt magyar kiviteli szeszért.

Brünni jegyzés 10 50—10 63 frt exkontigens szeszért.

A kivitel e héten szünetelt. Fiuméba 200 q finomított szesz érkezett Magyarországból.

Vidéki szeszgyárak közül: Kenyérmező, Bares, D-Tuzla 25 krral olcsóbban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51.—51.50 frt, élesztőszesz 51.50—51.75 frt, nyersszesz adózva 50.25—50.50 frt, nyersszesz adózatlan 12.—12.50 frt, denaturált szesz 17.—17.50 frt. Kontingens nyersszesz ————.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Elelmiczikkek a budapesti hetivásáron. 1896. év október 16-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése.

Halvásár a háltéren. A fővámteri, Ferencz József-rakparti és háltéri piacra 17 helybeli halász és halkereskedő által 70 q és vidéki kocsinon 12 q, összesen 82 q kevert hal hozott. A vásár élénk. Az árak métermázsánként 2—3 frttal csökkentek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át nagy 615 100—120, nem 615 70—80, közep nagy 615 40—60, nem 615 36—50, apró 615 16—24, nem 615 8—12 frtig.

Vad. Hozott a fővámterre vaspályán 200 db, hajón 50 db, kocsin 150 db, gyalogosok által 100 db, összesen 500 db; a forgalom élénk volt. Nyul 120—160, Vadlud ———, Vadréce 50—80, Fácány ———, Szalonka erdei ———, Fogoly 60—70, Fűrj ———, Fenyőmadár ——— kr.

Baromfi. Hozott a fővámterre vaspályán kb. 18000 db, hajón kb. 5000 db, — kocsin kb. 1400 db, helybeli árusoktól kb. 3000 darab, összesen kb. 40000 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyuk 120—130, csirke 55—120, (idei kiv. —), kappan hizott 140—180, kappan sovány 110—130, réce hizott ———, (idei —) lud öreg h ——— (lud liba) uj hiz. 400—700, uj lud sovány 300—360, öreg ———, pulyka hizott idei 350—400, sovány. 260—340, gyöngytyuk 130—140, galamb peccsenyének 40—60 krig.

Az István-téri elelmű piacra élő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 1000 pár hozott fel, árak a következők: páronként tyuk 120—150, csirke idei 70—130, kappan hizott 160—200, sovány 120—140 réce hizott 180—200, sovány 120—140, hizott lud 500—600, sovány 300—400, pulyka hizott ———, sovány 250—300 krig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi, helybeli és vidéki árusok által kb. 3500 db: forgalom élénk. Árak: Jérece 80—100, csirke 35—70, kappan hizott ———, réce hizott 100—120, réce félkövér 90—100, lud (liba) hizott 250—300, lud liba félkövér 200—220, pulyka, hizott 250—300, pulyka félkövér 160—180, Galamb ———, ludmáj hizott 20—100 krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekéből vasp. kb. 1800 db, kocsin 3200 db, gyalog-árusok 4000 db, helybeli árusok 1600 db, összesen 6000 db baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyuk 120—130, csirke 60—120, idei ———, hizott kappan 150—160, sovány 120—130, hizott réce 180—300, sovány réce 120—140, hizott lud (liba) 450—700, sovány lud 320—360, hizott pulyka 300—340, sovány pulyka 200—240, gyöngytyuk ———, galamb peccsenyének ——— krig.

Tojás. Hozott a fővámterre vasp. kb. 40,000 db, hajón kb. 20,000 darab, 5 kocsin kb. 20,000 db helybeli árusoktól 30000 db, összesen kb. 110,000 db. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db) 3200—3400 kr., 100 db 250—280 kr., tojás meszes 1 láda (1440 db) ——— k., 210 db ——— kr., 1 db ——— krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekéből vasp. kb. 16000 drb, kocsin 8060 drt, gyalogárusok 4000 drb, helyb. árusok 2900 darab, összesen 57000 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2 1/2—3, 100 darab 230—250 40 krért 15—17 drb, 1 láda 1440 drb 2900—3400, meszes tojás 1 db 2 1/2—3 100 ———, 40 krért 16—17 db, 1 láda 1440 drb ——— krig.

Zöldség. Hozott a Ferencz József-rakpartra va. p 800 q, hajón 1000 q, kocsin 2600 q, helyb. árusok kb. 2000 q, öszs. kb. 5600 q vegyes zöldség. A vásár és Nagy. árak sárgarépa 100 k. 20—700, 1 q ———, petrezselyem 100 cs. 40—800, 1 q ———, zeller 100 db 50—100, karalábé 100 db 60—140, vöröshagyma 100 db 30—120, 1 q 300—350, fokhagyma 100 f. 300—1000, 1 q 1200—1500, fehérrépa 100 darab 160—180 fejeskáposzta 1 q 300—400 krajczárig, vörösrépa 100 darab 60—100 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 500—600, kelkáposzta 100 db 80—150, vöröskáposzta 100 db 300—650, fejes saláta 100 db 80—160, kötött-saláta 100 db ———, burg. belföldi 1 q 180—240, külföldi ———, fekete retek 100 db 80—140, hónapos retek 100 csomó ———, Ugorka s. való 100 db 60—100, ugorka savanyu 100 db 100—120, zöldpaprika 100 db 10—50, tök 100 db 500—1000, paradicsom 1 kg. 50—100, zöldbab 1 l. 6—12, zöldborsó 1 kg. ——— zöldborsó fejtettl l. 70—90 krig. Zöldtengeri 100 cső 80—100 krig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községekéből szek. kb. 2880 q, gyalog és helyb. árusok által 330 q, vasp. — q, összesen: mintegy 3210 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 45—110, uj 1 q 160—180, fejeskáposzta 100 db 200—450, vöröskáposzta 100 db 300—1000, kelkáposzta 100 db 80—120, paradicsom 100 db 14—40, 1 puttony 14—20, fejes saláta 100 db 70—80, kötött saláta 100 db ———, ugorka savanyitani való 100 db ———, ugorka savanyu 100 db 110—110 zöld paprika 100 db 80—50, zöldbab hüvelyes 1 kg. 7—8, 1 zsák 30—60 zöldborsó héjas 1 kg. ———, zöldborsó fejtett 1 liter ——— krajczárig.

A Hunyady-téri piacra felhozott kocsin 200 q, gyalogárusoktól kb. q, helybeli árusoktól kb. 200 q,

össz. 400 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 70—80, 1 q 170—200 fejes káposzta 100 db 400—700, vörös káposzta 100 db 300—650, kelkáposzta 100 db 70—120 paradicsom 100 db 40—60, 1 puttony 20—30, fejessaláta 100 db 80—100, kötöttsaláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db — savanyított 100 db 90—100, zöld paprika 100 db 8—30, zöldbb hüvelyes 1 kg. 6—6, zöldbab hüvelyes zsák 60—70, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 liter — krig.

Gyümölcs. Hozatott a *Ferencz-József-rajparti* piacra vaspályán kb. 2000 q, hajón kb. 300 q. kocsin 50 q, helybeli árusok által kb. 600 q, összesen kb. 1950 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagyban árak: Fajalma 1 q 1300—2500, köz. alma 1 q 400—1000, fajkörte 1 q 1800—2500, közönséges körte 1 q 700—1400, köz. dió 1 q 1600—2400, szilva magvaváló 1 q 700—1200, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q füge 1 kg. —, mogyoró 1 q —, gesztenye belföldi 1 q 1300—1400, gesztenye olasz 1 q 2000—2100, citrom 1 láda 350 400, ősi barack 100 db —, szőlő közönséges 1 q 1500—2500, szőlő csemege 1 kg. 250—320 krig, dinnye görög nagy 100 db —, dinnye görög kicsiny 100 db —, sárga faj 100 db —, dinnye sárga közönséges 100 db — frt.

Az *ujvási-terti* piacra felhozott a szokott községek vaspályán kb. 35 q, kocsin kb. 180 q, gyalog és helybeli árusok 100 q, összesen 315 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db 220—300, 1 kg. 18—25, 1 db 3—5, közönséges alma 100 db 40—180, 1 kg. 8—15, 1 db 1/2—2, köz. alma 1 put. —, körte, faj 100 db 140—400, körte faj 1 kg. 20—25, körte faj 1 db 3—5, szőlő csemege 1 kg. 30—45, szőlő köz. 1 kg. 16—20 kr, dinnye görög nagy 100 db —, dinnye görög kicsiny 100 db —, dinnye görög kicsiny 1 db 4—10, dinnye sárga faj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye sárga köz. 100 db —, dinnye sárga köz. 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 30—40, szőlő közönséges kg. 20—20 krajczárig.

A *Hunyady-terti* piacra felhozott a szokott községek vasp. 15 q, kocsin 15 q, helybeli és gyalogárusoktól kb. — q, összesen kb. 50 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett árak a következők: fajalma 100 db —, 1 kg. 16—25, 1 db 2—5, köz. alma 100 db —, 1 kg. 10—14, 1 db 1—2 kr, körte faj 100 db —, körte faj 1 kg. 26—40, körte faj 2—4, ősi barack 100 db —, dinnye görög nagy 100 db —, dinnye gör., 1 db —, dinnye görög, kicsiny 1 db —, dinnye görög, 100 db —, dinnye görög kicsiny, 1 db —, dinnye sárgafaj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye, sárga köz. 100 db —, dinnye, sárga, köz. 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 35—45, szőlő közönséges 1 kg. 18—24 kr.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mesterutca, 1896. október 16. A székesfőv. vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott községek 108 szekér réti széna 130 szekér muhar, 46 szekér zsupszalma, 7 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 14 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 1200 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 220—290, muhar új 225—260, zsupszalma 180—200, alomszalma 130—170, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmányszalma —, tengeriszár luczerna —, szalmaszecska 200—225, új széna —, zabosbüköny —. Összes kocsiszám 317 súly 253.600 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1896. október hó 15-én. (A budapesti községőhid és marhavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhajtott: 327 drb, ugymint: jármos ökör elsőminőségű 21 db, közép 75 db, alárendelt — drb. Fejőstehén: fehér 7 drb, tarka 198 drb, bonyhádi 40 drb, tarka ökör 25 drb, tenyészbika — drb, fehér hizlalmi való — db, üsző — db, jármosbivaly 10 db, hizlalmi való tinó 51 db.

A mai fejőstehénvásárra kevesebb tehenet hoztak, mint múlt héten, a minőség azonban általában jó volt. A kereslet nagyobb gazdák részéről meglehetősen élénk volt s kivételes jó árakat lehetett elérni. A gazdasági mahavásárra egy partie gazdasági ökör kivételével csakis bekötötti való ökröket hoztak, azonban ezeket sem nagyon keresték. Az egyes vevők közül említhetők: Weisz D. H. Gyöngyös 14, hg. Metternich 50, Deutsch Hatvan 40, Horti József Hort 25 db bekötötti való ökör. Löwy Mór Tétény 26, Krajcsóvics J. R. Palota 8, Jankó J. Bugyi 8, Bauer M. Dömsöd 16 fejőstehén.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör —, középminőségű jármos ökör —, 250, alárendelt minőségű jármos ökör —, hizlalmi való — forintig páronkint. Jármos bivaly —, jobb minőségű jármos ökör 24—27, tarka bekötötti való ökör —27— frt páronkint. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén 75—82, tarka,

kevert származású tehén 62—120, bonyhádi tehén — frt, bika — frt páronkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1896. október hó 15-én. (A budapesti községőhid és marhavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhajtott: 2965 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 593 drb magyar és tarka ökör, 586 drb magyar és tarka tehén, 1434 drb szerbiai ökör, — drb boszniai ökör, 217 drb szerbiai tehén, 56 drb bika és 79 drb bivaly.

Minőség szerint: 178 drb elsőrendű hizott bika, 2423 drb középminőségű bika és 364 drb alárendelt minőségű bika. — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. A mai vágómarhavásárra vidéki mészárosok meglehetősen sokan jöttek s a kereslet meglehetősen élénk volt. A vásár a délutáni órákban megélénkült, árak a múlt hetiekhez hasonlóan jegyeztettek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 23—31:50, kivételesen 23.—, hizott magyar és tarka ökör középmin. 25.—27.—, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 18.—24.—, jobb minőségű tarka tehén 26.—30:50 frt, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmin. 21—25.—, tarka tehén —, szerbiai ökör jobb minőségű 26—29:50, kivételesen —, szerbiai ökör középminőségű 17—25.—, szerbiai ökör alárendelt minőségű 17—25, szerbiai bika 23.—29:50, szerbiai bivaly 16.—19:50 kivételesen — frt métermázsánként élőszuliban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1896. okt. 15. A budapesti vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár közép nagy felhajtás mellett közepes forgalmu volt.

Felhajtott össz. 660 drb. Eladott 234 drb Jobb minőségű lovakkól háta 8 db, eladott 3 db 100—160 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 20 db, eladott 11 db 165—200 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) 36 db, eladott 20 db 110—240 frtért, igas kocsiló (nehéz nyugoti faj) 10 drb, eladott 4 db 100—170 frtért, pony — db, eladott — db, — frtért; közép minőségű lovakkól: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 70 db, eladott 40 db 60—95 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 220 db, eladott 60 db, 45—75 frtért; alárendelt minőségű lovakkól 296 db, eladott 96 db, 8—20 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 32 db, — frt, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 2 db, — frt, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár 1896. okt. 13. (Első magyar sertésüzemelő-társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet élénk. *Heti átlagárak:* Magyar válogatott 320—380 kg. nehéz 54—56 kr, 280—300 kg. nehéz — kr, öreg 300 kg-ontul — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb 54—56 kr. Román — tiszta klg. páronkint 45 klg. Életszulevonás és 4% engedmény szokásos. — *Életség-árak:* Tengeri új 4:40 — frt, árpa 5:20 frt Kőbányán átvéve. *Helyi állomány:* október hó 9. maradt 5374 drb. *Felhajtás:* belföldről — drb, Szerbiából 3054 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — db. Összesen 8428 db. *Főösszeg* — db. Állomány és felhajtás együtt — darab. *Elhajtás:* budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1182 darab, belföldre Bpest környékére 378 db, Bécsbe 595 db. Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db, Ausztriába 488 db. Német birodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgoztott 58 drb, összesen 2681 drb. Maradt állomány 5747 drb. A részv. szállásokban 5348 db van elhelyezve. Az egészségügyi és transitzállásokban maradt 4269 db. *Felhajtás:* Szerbiából 3055 darab, romániából — drb, összesen 7321 drb. *Elhajtás:* 2697 db, maradt állomány 4627 drb és pedig 4627 drb szerb és — drb román. Az egészségügyi szemlélt. jan. 1-től máig 105 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztott.

Budapesti szurómarhavásár. Okt. hó 15-én A székes fővárosi községőhid és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 423 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 120 drb növendék élő borju, — drb élő bárány: 40 drb belföldi, — db galicziai, — drb tiroli, 47 drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány, — db élő kecske.

A borjuvásár lassu lefolyásu volt. Árak a következők. Élő borju: belföldi 18—32 frt, kivételesen — frt páronkint, 34—49 frt, kivételesen — frtig sulyra, növendék borju 12—23 frt, kivételesen — frt páronkint, — frtig sulyra. Öltött borju: belföldi —, tiroli — frt, galicziai — frt, növendék borju — frt páronkint, bárány — frt, bécsi 60—66 frt sulyra Élő bárány — forintig páronkint. Élő kecske — frt páronkint, kivételesen — frt.

Ingtatlanok árverései (20000 forint becsérték felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Okt. 20	M.-turi kir. járásbírósa	a tkvi hatóság	Schwarz Ignác	24062
Okt. 23	Gyönki kir. járásbírósa	a tkvi hatóság	Jeszzenszky Andor	77815
Okt. 26	Nyiregyházi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Soldos Pál	24199
Okt. 26	Békés-csabai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Herczeg József	23161
Okt. 26	Tordai kir. törvényszék	a tkvi hatóság	Betegh Ferenc	51520
Okt. 26	Verecezi kir. járásbírósa	a tkvi hatóság	Ballon Juon	30244
Nov. 4	Bpesti kir. törvényszék	a tkvi hatóság	Szathmáry Lajos	119451
Nov. 9	D-Szerdahelyi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Daruai R. Daruai József	22833
Nov. 16	Gy.-fehérvári kir. tvszék	Tartaria közs.-ház	Barcsay Miklós	32000
Nov. 20	Edelényi kir. járásbírósa	a tkvi hatóság	gr. Kun Istvánné	21156
Decz. 16	Kecskeméti kir. tvszék	telekvi helyiség	Kovács Antal	21900

Szerkesztői üzenetek.

T. J. Csegöd. Becses közleményét köszönettel kézhez vettük. Rovatvezetőnk hozzászólása után legközelebb közölni fogjuk.

J. F. Hornya. Burgonya eltartásáról irt közleményét sajnálattal mellőznünk kell, mert ugyan e tárgy és hasonló eszmemeneti közleményét már előbb más munkatársaink tollából közöltünk. Kéziratát három napig megőrizzük, sziveskedjék rendelkezni.

K. K. Debreczen. Fűmagkeverékre vonatkozó feleletet magánuton már előbb megadtuk.

V. J. A sziszik elpusztítására ajánlott módszert a „Köztelek” már többször közölte ez évi s múlt évi folyamaiban is az Ön által ajánlott védekezési mód annyira ismert, hogy nem tartjuk szükségesnek újból czimeztetni. Szives érdeklődéséért fogadjuk köszönetünket.

R. M. Kujed. Egy egészen hasonló kérdésre csak nem rég válaszoltunk lapunk 71. számában a 269. számú feleletben. Sziveskedjék az ott közlöttek figyelmére méltani.

AZ ORSZ. MAGYAR GAZD. EGYESÜLET TULAJDONA

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Gálóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedül gazdasági gépgyára

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összesen 30 gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgatunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czím:

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat

BUDAPESTEN.

Czímre ügyelni tessek!

KÖSZÉN

összes gazdasági, ipari és házi
célokra

Osztraui gyári, dió-, koczka és darabos,
2-szer mosott osztraui Henrikaknai kovácsszén,
porosz szalonszén, coaks, szobafűtésre és épületek
száraitására,

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,

Budapest, Arany János-utca 34. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképviselője.

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfahintő-closetek,

valamint

árványkészk-berendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

IX., Csillag-utca 15.

Árjegyzékek

kívánatra

bérmentesen

küldetnek.

Pinczészeti cikkek.

borprések, lehuzó és zúzógépek, szűrő
készülékek, erjesztő-akonák, borszi-
vattyúk és kitűnő bortömlők.

Árjegyzék kívánatra küldetik.

L. WECHTL, BÉCS

I. Helfferstorferstrasse 13. 1847

Bejelentések az 1897-iki fedeztetési évrre

Victor the Younger, angol-
törzskönyvezett **Yorkshire
hackney** ménhez, valamint
Boussu hidegvérű **brabant**
ménhez, most kérétnék tétetni.

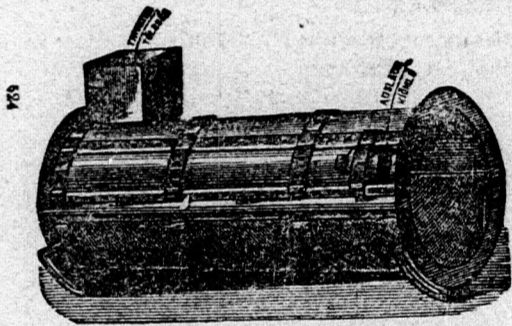
Fedeztetési feltételeket, valamint nagyobb állománynál az állatok odaküldésének feltételeit a **ménes-igazgatóságnál** megtudhatni. 1848.

Wahrmann-major,

u. p. Sziget-Szt.-Miklós, Csepel-Sziget.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóheré-tokászozó készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készülékénél.
Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V., Külső Váci-ut 46. sz.

Magyar kir. államvasutak.
134636/96/C/IV. sz.

Hirdetmény.

Új személydijszabás életbe-
léptetése a nyiregházamátészalkai h. é. vasuton.

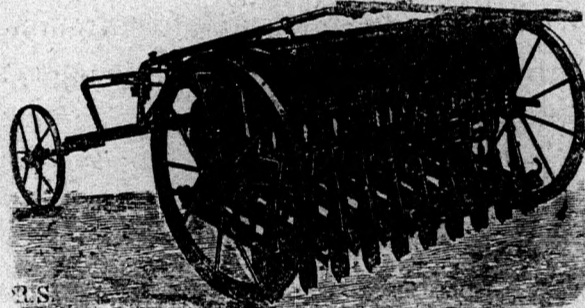
A magy. kir. államvasu-
tak igazgatóságától nyert
értesítés szerint a nyireg-
házamátészalkai h. érdekű
vasuton f. évi december
hó 1-től kezdve új zóna-
rendszerű személy- és
podgyászdijszabás lép élet-
be, melyben a menetdíjak
némi felélemeltetnek s
mely által az 1892. évi
augusztus hó 1-től érvényes
hasonló dijszabás érvényen
kívül helyeztetik. Ezen
dijszabás a magyar kir.
államvasutak dijszabás el-
árusító irodájában (Buda-
pest, Csengery-utca 33. sz.)
10 krért kapható.

Budapest, 1896. okt. 6-án.
Az igazgatóság.
(Utánn. nem díjaztatik.)

A vetési időnyre ajánlom

SACK RUDOLF

legújabb rendszerű sorbavetőgépeit

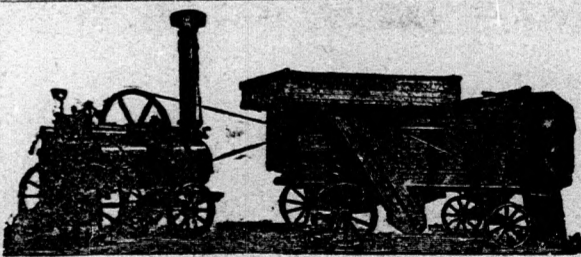
(IV-ik osztály), melyek
ugy vannak szerkesztve,
hogy azokkal sík, vagy
dombos talajon **min-
den magfélélt** tetszs-
szerinti mennyiségben
**tökéletes egyenle-
sen** lehet elvetni, anél-
kül, hogy a vetőszek-
rényt beigazítani, merítő
vagy fogaskerekeket
cserélni kellene.

Sack Rudolf vala-
mennyi sorbavetőgépei felette könnyen járnak, nagyon szilárdan vannak készítve,
igen tartósak és kívánatra **előkormánnyal is kaphatók.**

Mindennemű **Sack eke, borona, szóróvetőgép és talajmívelési** és **eredeti minőségben az új**
köz dus választékban van raktáron **látható törvényes védjeggyel** és **csak ná' am szerezhető be**
Legújabb árjegyzékem épen most **jelent meg és kívánatra legszív-**
sebben szolgálok azzal ingyen és bér **mentve.**

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője,
Budapest, V., Váci-körút 52. szám.

Gőzcséplő-készletek.

saját gyártmány legkitűnőbb kivitelben 4 lóerőig, a ma-
gyar gazdasági viszonyokkal alaposan megismerve.
Kizárólagos képviselőség Magyarország részére:

Lanz Henrik cégtől Manheimből.

Németország elismert legnagyobb és legjelentékenyebb
gyára **gőzmozgony és gőzcséplőgépekben,**
legkülönbözőbb nagyságban, valamint önmű-
ködő etetővel és anélkül határozottan előnybe részesülő
gépeivel.

Fővilágosítással, tanácssal, képes árjegyzékkel, kedvező
fizetési feltételekkel készségesen szolgál:

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazd. gépgyára, vas- és ércöntődéje

Budapest, VI., Váci-körút 59.

Alapított 1866.

Szolid képviselőségek mindenhol feállítatnak.

Vincenz Oblack

cs. és kir. udvari szállító

Grác (Stájerország).

Első és legnagyobb eredeti
stájer vadász-, hölgy és
tourista szövet külön-
legesség és kiviteli üzlet.

A minőség, választék, színvalódi-
ság és olcsóság tekintetében utol-
érhetlen.

Minták ingyen és bérmentve.

1889

Árak franco csomagol-
lás, bécsi indóháztó
szállítva: tartány ca 25
kiló, kilónként 40 kr.
tartány ca 50 kiló,
kilónként 35 kr. postán
ingyen csomagolás és
bérmentesen 4 kiló,
4 kiló 1 pléhszelenczé-
ben: 2 frt 50 kr., 4 kiló
4 pléhszelenczében
3 frt. Kaucsukkal ve-
gyítve kilónként 10
krrel több. Vizmentes
börkenőcs vadászsziz-
máknak.

TERMÉSZETI NYERS-VASELINÉ

Pata és Bőr Ápolószert

4 Kilo tiszta súly bérmentesen frt 2.00

JUST és Tarsa BECS

A lége-
pekkel,
ményei

Első

népies

fél év

fogva

BUD

Árverési hirdetemény.

A bábolnai magyar királyi állami ménesebirtok **tisztavérű simmenthali tehenészetéből** származó:

20 darab számfeletti előhasi üsző és 12 darab tenyészbika

lesz folyó évi november hó 5-én délután 1 órakor a kis-bábolnai majorban megtartandó

nyilvános árverésen

a legtöbbet ígérőnek

eladva.

Az árverés napján előzetes bejelentésre kocsik fognak rendelkezésre állani az Ácsi (magy. áll. v.) és a nagy-igmándi (d. v.) vasut állomásokon.

Az eladásra kerülő tenyészállatok pontos leírása kívánatra megküldetik.

Posta és távirat-állomás: Bábolna pusztá.

Bábolna, 1896. október hó 10-én.

A bábolnai m. kir. áll. ménesebirtok igazgatósága.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

1874

KWIZDA-féle

Korneuburgi marha-táppor

több mint **40 év óta** a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánytól, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tej javítása s a tejelő-képesség fokozása céljából.

Egy dobozzal **70 kr.**,
fél dobozzal **35 krajczár.**

Valódi csakis akkor, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriarban.

FŐRAKTÁR:

Kwizda Ferencz János

csász. és kir. osztrák-magyar és román királyi udvari szállító kerületi gyógyszerárban,

KORNEUBURG, Bécs mellett.

Herkó Páter

A legelterjedtebb néppárti heti élelclap, változatos szöveggel, mulattató eredeti képekkel, a politikai romlott korszakok szatyrá és gúny által ostromozott heti eseményeivel, versekkel, adomatárral, kép-, szám-, sakk- és szőrejtvényekkel és sok más mulattató dologgal.

Szerkesztő: **MARKOS GYULA.**

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt.

A szegényebb, de olvasni szerető közönség számára a „HERKÓ PÁTER” népies kiadását egész évre 2 frtért, negyed évre 50 kr-ért küldjük.

A „HERKÓ PÁTER” tot nyelven is megjelenő heti élelclap egész évre 2 frt, fél évre 1 frt, negyedévre 50 kr.

Márczius hó óta német nyelven is megjelenik a „HERKÓ PÁTER” heti élelclap. **Naptárak, magyar, német és tot nyelven, az idő előrehaladottságánál fogva már csak 20 kr. darabonkint.**

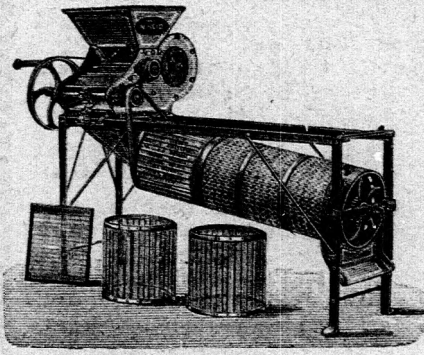
Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, IV. kerület, Zsilhárus-utca 7-dik szám.

Cs. és kir. szab. trieur és perforiró gyár.

NICOLAUS HEID

Stockerau-Wien.

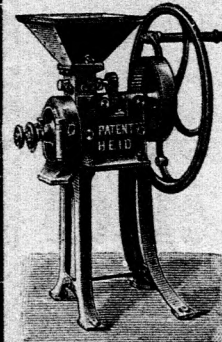

Trieurök s szortirozó gépek
minden gabonanem tisztításához.

Különleges trieurök, lencse, borsó, bab, repcze, lenmag, köles stb.-hez **szab.**

lyukasztott lemezekkel.

25⁰/₀-al nagyobb munkaképesség, kifogástalan tisztítás, egészséges (magvak) szemek vesztesége nélkül.

Löhere trieurök, a löherének minden idegen és kártékony keveréktől való megtisztításához.

Excelsior daráló-malmok,

HEID szabadalma, rozs, árpa, zab, tengeri, bab stb. zuzása és őrléséhez, kézi és erőhajtással.

Nagyon könnyű kezelés, nagy munkaképesség, olcsó ár és csekély kopás.

60 első díj!

Prospectusok ingyen és bérmentve.

1640

111.097/C—II.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetemény.

Díjszabás I. rész az egyrészt Románia, másrészt Ausztria-Magyarország és Németország közötti áruforgalom részére.

(Mindennemű töltényeknek kizárása a közvetlen forgalomból.)

F. évi október 1-jétől való érvénynyel mindennemű töltények a Romániával való forgalomban a közvetlen szállítástól kizártnak.

Ennek folytán az I. rész B. szakaszának 11. oldalán a II. fejezet (robbanó tárgyak) b) pontjának az I. pótlék által módosított szövege következő új szöveggel pótoltnak.

b) Ezen díjszámítás mindazon tárgyra érvényes, melyek a díjszabási I. rész A. szakasza 1. mellékletének XXXVI. pontjában 2., 3., 4. (az itt felemlített sajtolt lögyapótból készült töltények kivételével) és 5. alatt névszerint felsoroltnak.

Az említett 1. melléklet I., II., XII., XIV., XXXVI., 1. alatt XXXVII., XXXIX., XLIII. és XLIV. pontjaiban felsorolt tárgyak, valamint a XXXVI. pontban 4. alatt felemlített sajtolt lögyapótból készült töltények az osztrák-magyar-román határon való átrovatolásra utalván.

Eladó szőlőtermés.

Mezőörményesen (Kolozs megye) mintegy **100 hektoliter legfinomabb Rizling, Leányka és Som** fajtájú

szőlő mustul eladó.

Termést jég nem érte. Tudakozódások

1872

Mezőörményesi uradalom-hoz

Mezőörményes-re (Kolozs megye) intézendők.

Birtok haszonbérlet.

Biharmegye a nagyszalontai állomástól 5 kilométer távolságra, **286 hold** (1200 □ ölével számítva) szántó, kaszáló és legelőből álló birtok, cserepes gazdasági épületekkel, dohánytermeléssel, ujonan készült pajtával.

8—10 évre haszonbérbe kiadó,

vagy

örökáron eladó

1676

Értekezni lehet **CSETE MIHÁLY** tulajdonossal, Nagy-Szalontán. (Széles-utca.)

Magyar kenderből készült,
legjobb minőségű
gazdasági kötélneműeket,

ajánl a
BLEIER és WEISZ,

kötélgyári ezég Budapest.

Raktár és iroda: Károly-körút 9. szám, a gróf Hadik-Barkóczy féle házban
Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. sz.

Ajánlásra méltó tárgyak: **torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörlik, ruhaszáritó kötelek,**

halhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: **istráng, kötőrék, rudaló gabonaszakók, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-kócz** stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Videki megrendelések pontosan eszközöltenek.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

Bérbeadó esetleg eladó

a néhai Flaskó György úr Feled-pályfalvai 169. kat. hold kiterjedésű pusztai birtoka, a feledi uri lakkházzal és nagyb. elsőséggel több évre bérbeadó esetleg eladó.

R.-Szombat, 1896. október 3-án.

1817

Marton János, ügyvéd.

Állatok, madarak tömésére, ezek esontvázainak kikészítésére
a „**Diana gyógyszerár,**“

BUDAPEST, IV. kerület, Károly-körút
állattani laboratóriumot állított fel.

A beküldött állatok teste az újabb módszer szerint turtárból faragva alakítatik s természetesen készítették el.

Galambnagyságig 2 frt, tyuknagyságig 4 frt, nagy sasnagyságig 6 frt. Sziklatutántat stb. szőrmés vad tömése, fenti méltányos árak szerint eszközöltenek.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára Nagy-Kanizsán.

RAKTÁR ÉS KÉPVISELET:
BUDAPEST,

FEHÉR MIKLÓS CZÉGNÉL, ÜLLŐI-UT 23. SZ.

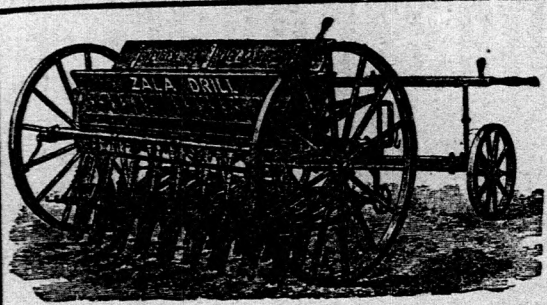
Ajánlja elismert hírű:

1148

szabadalm. „**PERFECTA**“ merítő korongos sorvetőgépet.

Sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legújabb és legjobbnak bizonyult „**ZALA DRILL**“ (szabad. Simplex) sorvetőgépet.

Vetőgépeim a felette czélszerűnek bizonyult szabad. kiváltható kapacitásokkal vannak ellátva. — Felülmulhatlan egyetemes egyes és kétvasu aczélekeit és az egyetemes ekékhez való felszerelvényeit, valamint összes talajmivelő eszközeit s egyéb gazdasági gépeit.

A gépek bármikor megtekinthetők az ezredéves kiállításon (9. csoport gépesarnok) és helybeli raktár-helyiségben.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Értesítés.

A cs. és kir. közös hadügyministerium 1896. szeptember hó 22-én 1641 Abt. 13. sz. alatt kelt leirata szerint különféle ruházati és felszerelési tárgyat általános versenyzés útján biztosítani szándékozik.

A teljertalmu hirdetmény ajánlati mintával együtt, továbbá a szállítandó cikkek kimutatása a 4-ik hadtest hadbiztosságánál, a budapesti 2. sz. ruhatárnál, valamennyi kereskedelmi és iparkamaránál, a kereskedelmi muzeumnál és a budapesti magyar országos ipar egyesületnél, továbbá az egy szerződési tervezés alakjában szerkesztett részletes feltételek valamennyi hadtest hadbiztosságánál, a brünni, budapesti, gráci és kaiserebersdorfi ruhatárnál, valamennyi kereskedelmi és iparkamaránál, a kereskedelmi muzeumnál és a budapesti magyar országos ipar egyesületnél betekinthező.

Budapest, 1896. október hó 13-án.

A cs. és kir. 4. hadtest
hadbiztosságától.

1856

121018/96. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1897. évben, illetőleg 1899. év végéig a távirdai papírszalagból felmerülő tényleges szükségletnek szállítást biztosítani kívánván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező cikkekét előtűntető jegyzék, mely egyszersmind ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módzatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A. V.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. sz., II. emelet, 54. ajtószám) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított ivenkint 50 kros magy. kir. okmánybéllyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi november hó 17-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külczimmel látandó el:

„Ajánlat 221018/96. számhoz.“

Bánatpénzül az ajánlott áru értékének 50/0-ka legkésőbb 1896. évi november hó 16-ig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módzatok betartása mellett állítatnak ki, végre azok, melyek után nem tételtt le az előirt bánatpénz, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1896. október hóban.

(Utányomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, csöttek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben köszén-, olaj- és róleum váladékból nyert gázok értékesítését czélzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készítettnek.

Legjobb minőségű köanyag-osövek raktáron.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre van szerencsénk ajánlani szavatolt tisztaságu (a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb díjakkal kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 85-100% porfinomsággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszert, különösen sovány talajok javítására, kitünő hatásu az összes gabnaneműek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatástanak tartósságára felülmulja az **össz. 0: szuperfoszfátokat.**

A citrátban oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk. — Árjajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselője
a magyar korona országainak területén

KALMÁR VILMOS, Budapest, Erzsébet-körut 34.

Földmivelésügyi m. kir. miniszter.

65130. szám.
II. 2. 896.

Buza-eladási hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtokon mintegy 20254 q őszi buza kerül

folyó évi november hó 3-án

zárt ajánlati tárgyalás utján eladásra.

Az eladásra kijelelt buzahalmok, a mezőhegyesi ménesbirtok magtáraiban a minták, valamint a részletes eladási feltételek pedig úgy a vezetésem alatt álló miniszteriumban, a gazdasági főigazgató urnál, mint a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál tekinthetők meg.

Ajánlatok az egyes halmokra külön-külön is tehetők.

Kelt Budapesten, 1896. október 15-én.

Földmivelésügyi miniszter.

1876

Thost Ottó-féle rostély-öntöde

Paris, Zwickau 1/2 Szent-Pétervár.

D. R. P. 56124

Vezérképviselő Budapesten:

KÜHNEL ADOLF

mérnök

Wesselényi-utca 36. földszint.

1448

Felvilágosítást és költségvetést ingyen ad, fenti. Füstemsztő tüzelés, nagy személtakarítás, a legnagyobb tartósság.

KÜHNE E. Mosonban

Magyarország legrégebb gazdasági gépgyára (1856)

ajánlja 40 év óta általán elismert és több mint 17.000 példányban elterjedt

SORVETŐGÉPEIT

sík és hegyes talajra.

Egyedüli gyártása a szab. Laacke-féle szántóföld és rét boronálóknak (25 féle nagyságban.)

Vent.ki-féle szab. ta-karmányfűszetők.

Uj hengerek. Sack-féle ekék minuen nagyságban. 2, 3 és 4 vasu ekék, bármely talajviszonyokhoz. Rósták, (magtárrosta 33 ft.) Konkolyozók, morzsolók, szecsakavágók stb.

Uj! Czirokeseplőgép. Uj!

OLOSÓ LÓHERE MAGFEJTŐ-GÉPEK.

Főraktár: BUDAPEST, Váci-körut 57/a.

Kivonat

Gazdasági nyomtatványaink

árjegyzékekéből:

Szegődségi (conventiós) levél. (A szükséges házi törvényekkel ellátva.) Erős merített papíron

200 ívnek egyszerre rendelése esetén az illető gazdaság vagy uradalom neve a czimlapra díjtalanul nyomattatik.

1 iv 3 kr, 100 iv 2 frt 50 kr.

Cselédkönyv (A szegődségi levéllel azonos beosztással)

Magtári havi kimutatás

Magtári napló (Buza, rozs, árpa, zab, tengeri, stbiről szóló bevétel- és kiadás-rovatokkal)

Szeszgyári főkönyv (Kimutatás a feldolgozott és elhasznált terményről, valamint a termelt szesz eredményéről és áráról)

1 iv	100 iv	Vászonkötés		Félsz. kötésb.	
		50 ivből	100 ivből	50 ivből	100 ivből
kr	frt kr	frt kr	frt kr	frt kr	frt kr
—	—	2 20	3 50	5 —	—
4 3 60	3 50	5 20	6 50	—	—
4 3 60	3 50	5 20	6 50	—	—
5 4 50	4 —	6 —	7 50	—	—

Szegődségi cselédkönyv

tetszetős kiállítása, de főleg **czélszerű beosztásánál** fogva már is nagy népszerűségnek örvend. A szegődségi levélnek megfelelő beosztással s a szükséges házi-törvényekkel ellátva, 8-adrétü alakban

lágykötésben 1 darab 5 kr, 100 darab 4 frt 50 kr,
keménykötésben 1 darab 8 kr, 100 darab 7 frt 20 kr.

Dohányos kertész szegődségi könyv

Tartalmazza a dohánytermelési hárszabályokat (illetve a dohánykertészszel való egyezséget) s a következő rovatokat illetőleg lapokat: „Előleg és tartozás”, „Törés fűzés”, „Simitás”, „Dohányszállítás és végszámadás.” (A cselédkönyveknek megfelelő 8-rétü alakban.)

lágykötésben 1 darab 6 kr, 100 darab 5 frt 40 kr,
keménykötésben 1 darab 8 kr, 100 darab 7 frt 20 kr.

A „Szegődségi cselédkönyv” vagy „Dohányos kertész szegődségi könyv”-re — ha egyszerre **legalább 100 példányra történik rendelés** — az illető uradalom vagy gazdaság neve **díjtalanul nyomattatik a czimlapra.**

2 frtnyi összegnek előleges beküldése után nyomtatványainknak egy teljes minta-gyűjteménye portómentesen küldetik meg.

LÁSZLÓ ALBERT

gazdasági nyomtatványok nagy-raktára
Debreczenben. 1785

Beocsini Czemementgyári Unio

REDLICH, OHRENSTEIN ÉS SPITZER

az 1885. budapesti országos és számos más kiállitáson az első díjjal, a Nagy Diszoklevéllel kitüntetve. 706

A gyárak évenkénti szállítóképessége 1,000,000 métermáza portland és román-czement. — Gyárak: Beocsinban, (Szerém.) Pétervárad mellett. — Központi iroda: Budapest, V. kerület, Akadémia-utca 9. sz.

Ajánlja Magyarországon, Ausztriában és a keleti dunatartományokban a legnagyobb és legkényesebb építkezésekben kitünő sikerrel kipróbált gyártmányait, bármely vasuti vagy hajóállomásra szállitva: **gyorsan vagy lassan kötő román-czementet és mesterséges portland-czementet, valamint vakolatnak nagyon alkalmas románczementet szép és egyenletes színben.**

Jótállás: A normáliáknál 25%-kal nagyobb húzási és nyomási szilárdságért. Egyenlő súlyú esákok és hordók.

Lapunk kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)

a következő gazdasági szakmunkák és regények leszállított áron kaphatók:

A
mezőgazdaságról
és
mezőrendőrségről
szóló 1894. évi XII. törvénycikk,
a végrehajtására vonatkozó
miniszteri rendelet,
magyarázatokkal ei-
látva, egy füzetben.
Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Magyar Gazdasági Czimtár

nagy negyedalak, 36 iv terjedelemben.

Tartalmazza az összes

gazd. egyesületek, gazdakörök, földbirtokosok,
uradalmak, hitbizományok, bérlők, gazdatisztek,
erdészek

pontos és legmegbízhatóbb czimeit.

Miután az összes gazdasági egyesületek tagjainak névsora a lakhely és utolsó posta pontos
megjelölésével befigyeltatik,

a gazdasági egyesületeknek és kereskedő világnak nagyon ajánlható.

Ára füzve 7 frt, kötve 7 frt 50 kr.

A sertés javítása

és

hizlalása

gazdák és hizlalók hasz-
nálatára.

Irta:

K. Ruffy Pál

uradalmi főtiszt.

■ Ára portómentes küldéssel
1 frt 10 kr. ■

A
mesterséges borok
készítésének
forgalomba hozatalának
tilalmáról szóló
Törvény.
Magyarzó jegyzetekkel ol-
latta: Dr. Lónyay Ferencz.
Ára 80 kr.

Igen érdekes regények leszállított áron:

NEM SZABAD SZERETNIE. Irta: Bodrogi Lajos. Ára portómentesen megküldve 1 forint helyett 40 krajczár.

AZ ERDÉSZ UR FIA. Elbeszélés. Theurriet André-től. Ára portómentesen megküldve 1 frt hely. 40 kr.

BELLA. Irta Anna Vertua Gentile. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

MI A SZERELEM? Arab regény, írta: F. Marion Cawford, fordította: Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

EGY CSODAEMBER KALANDJAI. Irta Conan Doyle, fordította Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

A MALOM TÖRTÉNETE. Irta Sudermann, Ára: portómentesen megküldve 1 frt. helyett 40 kr.

ANGYAL ÉS ÖRDÖG. Irta Mathers Melén. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

BONDA MIKLÓS. Irta Virág Gyula. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. dik törv.-cikk alapján összeállított:

I.

Káté községi mező- és hegyőrök

számára.

Ára portómentes küldéssel 20 kr.

II.

Káté az uradalmi csószók

számára.

Ára portómentes küldéssel 20 kr.

Összeállította: dr. BALKAY BÉLA.
Mindkettő csinos zsebkönyvvalaku keményfűtésű van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

1618

Carbolineum.

Cs. és kir. szabadalom. — Német birodalmi szabadalom.

Több mint 20 éve bevált óvószer a fa-rothadása és tapló ellen, továbbá nedves falak ellen. Jótállás mellett biztos hatású. Egyszerű alkalmazás, olcsó árak mellett és a fának szép díobarna színt kölcsönöz. Több száz elismerő irat gazdasági üzemeiktől rendelkezésre áll.

A „Carbolineum“ név törvényesen védve van.

Csak oly edények tartalmazzak valódit, melyeken a „Carbolineum“ név áll.

Carbolineum

utánzatoktól mindenkit óvunk!

5 kgros posta-csomagok frt 1.60 franco.

Avenarius R., Carbolineum-gyár

AMSTETTEN, BÉCS, BUDAPEST.

Iroda: Budapest, VII. ker., Csömöri-ut 16. szám.

Sorvetőgépek,

melyekről minden tartózkodás nélkül állítható, hogy a jelenkor legtekélyesebb e szakbeli gépei, mentve az utóbbi években rendkívül felszaporodott, „új rendszerű“ vetőgépek minden hibáitól,

seholy olyan olcsón be nem szerezhetők

mint:

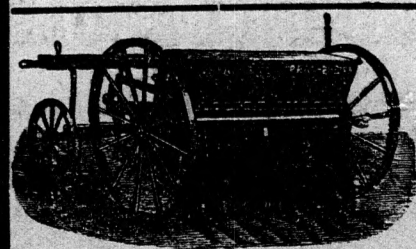
Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapesten,

Váci-körut 60-ik sz.

Ugyanott egytetemes aczélekék, többvasu ekék, boronák, hengerek és az összes talajmivelő eszközök, kipróbált tartós szerkezetben, a legjutányosabb áron.

Árjegyzék a gépek kimerítő ismertetésével kívánatra készséggel küldetik.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetései vételnek fel e kedvezményes rovásban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Felkértek mindazok, kik valamely jellegűs hirdetésre reflectálnak, hogy ajánlatukhoz semmiféle eredeti okmányt ne mellékeljenek, mert a kiadóhivatal ezekért felelősséget nem vállalhat.

Betöltendő állás.

Majoros kerestetik, 100 drb. tehénből álló tehenészethez. Előnyben részesül, ki e téren már alkalmazva volt, avagy kiszolgált katonai altiszt, vagy esendőr. Jelentkezhetni özv. gróf Zichy Rezsőné uradalmi főintézőségénél Enyiczken, Abauj-Tornamegye. 1820

Gazdasági írnok kerestetik Hász Béla pusztai főintézőségében. Utolsó posta Zimánd-Ujfalu (Aradmegye). 1819

Nagyságos és Főtisztelendő csanádi Székeskáptalan Saágh-Paróci Uradalmában egy

Írnoki állás betöltendő. Ezen állásra csakis római katolikus felsőbb gazdasági tanintézetet végzett egyének pályázhatnak, kik a magyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírják. Előnyben részesülnek, kik néhány évi gyakorlattal bírnak és tejjgazdaságban voltak alkalmazva. Próbáért betöltése után az illető véglegesen alkalmaztatik. **Evi fizetés 200 frt készpénz, 400 frt élelmezésre és 8 úr méter tűzifa fűtésre.** Pályázók sajátkezűleg irt folyamodványukat keresztlevelel és bizonyítványaik kíséretében a Nagyságos és Főtisztelendő csanádi Székeskáptalanhoz Temesvárra küldjék be. Október 20-án túl beérkező folyamodványok nem vételnek figyelembe. 1834

Államvizsgázott erdész kerestetik egy nagyobb uradalomba, folyó évi november 1-sejével. Pályázók forduljanak jószágfelügyelőséghez Ferihegy u. p. Rákos-Keresztur. 1833

Nagyméltóságú Gróf Zichy Pál Nagy-Hörccsöki gazdaságában egy írnik állás azonnal betöltendő. Felkértek oly egyének, kik gazdasági tanintézetet végeztek, a legfőbb kellék azonban a becsületesség és a legnagyobb szorgalommal párosult munkásság. Evi fizetés 200 frt, lakás, fűtés és teljes ellátás. Folyamodások küldhetők a Nagy-Hörccsöki intézőséghez posta Sárbogárd, Fehérmegye. 1867

Szakképzett szorgalmas ispánt keresek, ki huzamosabb ideig szolgált nagyobb bér gazdaságokban, ki úgy a hízaláshoz mint czukorra termeléshez is ért. **Fizetése 400 forint conventio, jószágtartás.** Ajánlatok a gyapolyi gazdasághoz Biharmegye czimzendők. Bizonyítvány másolatok vissza nem küldetnek. 1860

Uriháza falura kerestetik mint **gazdasszony,** egy jó családból való nő, ki jól tud főzni. Czim a kiadóhivatalban tudható. Arezkép bizonyítványokkal kívántatik. 1868

Nagyobb gazdaságba azonnali belépésre kerestetik gazdasági iskolát végzett, a gazdasági könyvitelben is jártas izr. fiatal ember, ki jó bizonyítványokkal rendelkezik. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal felszerelve, melyek visza nem küldetnek „**Jó jövő**” jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1619

Képzett gazdatiszt, több évi gyakorlattal, a ki a gazdaságnak összes ágaiban teljesen jártas, ugyszintén a ki a német és horvát nyelvet bírja, előnyben részesül, **azonnal felvétetik.** Evi fizetés 600 forint készpénz, 35 méter tengeri, 2 db. marha és 2 db. disznótartás, tűzifa, kellő kerti föld. **Kuzmineci bér-gazdaság, u. p. Rasinja.** 1861

Állást keresők.

Kulcsárnói vagy házvezetőnői állást keres, a háztartás minden ágazatában rendkívül jártassággal bíró intelligens fiatal hölgy. Szíves megkeresések „**Székely**” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretik. 1700/a

Ispáni állást keres, 26 éves. izr. fiatal ember szerény feltételek alatt. Szíves megkeresések „**Gazdálkodó**” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1701/b

Szakiskolát kitünően végzett, több évi gyakorlattal bíró, nőlen gazdatiszt, ki úgy a mezőgazdálkodás terén, mint a homoki és amerikai szőlő-kultúra, a száraz és zöld ojtás, szőlő-telepítés és pinczekezelésben teljesen jártas, mint mezőgazdatiszt vagy szőlő-kezelőtiszt január 1-ei vagy előbbi belépéssel alkalmazást keres. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek „**H**” jelige alatt. 1863

Egy szakképzett gépész, ki az electrotechnikai tanfolyamot végezte, esztergápadon dolgozik, egy uradalomban tizenkét éve alkalmazásban van, alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1862

Nőlen, 27 éves géplakatos, ki úgy a stabil, mint a villany gépek kezelését érti, malomban, szeszgyárban esetleg uradalomban megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1858

Nős, kiscsaládu kertész, állást keres november 1-re, konyha, gyümölcs és szőlőmagkertetészet érti. Czim a kiadóban. 1865

Praktikus schweiczeros, ki már sok éven át tehenészetben működik, jó bizonyítványokkal bír, a jelenlegi tehenészet felhagyása folytán állást keres 1897. január 1-től. Czim a kiadóhivatalban. 1875

Állást keres, földmives iskolát jó sikerrel végzett, kiszolgált huszár altiszt; ki a német és szerb nyelvet is bírja. Czim a kiadóhivatalban. 1827

Okleveles gazdatiszt, 26 éves, ki több évi önálló gyakorlattal és igen jó bizonyítványokkal bír, azonnali belépésre állomást keres. Czime a kiadóhivatalban. 1829

Szentimrei földmives iskolát igen jó sikerrel végzett 27 éves nőtlen egyén egy rendes gazdaságban írnik vagy ehhez hasonló állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1843

Gépész-lakatos ki egy nagy uradalomban 12 éve van alkalmazva, kezelt négy esztergépét egy fekvőgépet malomban, ily minőségben alkalmazást keres újra, ért minden kazánkovács munkát, esztergályos szóval a gépek bármily nagy javítására vállalkozik. Czime a kiadóhivatalban. 1839

100 koronát fizetek annak, aki nekem január 1-re nagy uradalomban, rendes fizetéssel **gépész-kovács** állást szerez. Több évről szóló jó bizonyítványaim vannak. Czim a kiadóhivatalba. 1844

Földmives iskolát jeles sikerrel végzett, 34 éves, rom. kath., nős egyén, ki állomásában 4 évet töltött, ispáni állást óhajtt elnyerni oly gazdaságban, hol egyetlen fiát iskoláztathatná. Czim a kiadóhivatalban „**H. S.**” jelige alatt. 1849

Kereskedelmileg képzett képzett gazdatiszt, 16 évi gyakorlattal, december vagy január 1-re állást keres. Czim **Pártos Gyula, Temes-Butyin.** 1846

Állatok.

Eladó állatok.

Pinzgani igás lovak (4 éves, kocsi-ba betanítva)

Simmenthali bikák (1-2 éves tiszta vérű)

Simmenthali üszök (1-2 éves tiszta vérű)

Magyar faj üszök (1-2-3 éves tiszta vérű)

Magyar faj bikák (2 éves tiszta vérű)

Bivalytinók (3-4 éves)

Bivalyüszök (1-2-3 éves)

Felvilágosítást ad az **Uradalmi igazgatóság Lengyel-től,** Somogy-megye. 1825

Eladó 100 db másfél éves erdélyi tinó.

Uradalmi ezélokra kiválóan alkalmas. 1796

Bővebb értesítést ad:

Kenéz Zoltán

földbirtokos, **Turkeve,** (Jász Nagy-Kun-Szolnokm.)

Négyszáz drb. természetes uton tenyésztett **fácán tyukok** tenyésztésre, eladók. Venni szándékozók forduljanak Jelinek Andor vadászhoz, Csongrád-Mágoes. 1870

Egy három éves Bonyhádi tájfajta erős, szép bika eladó. Czeke, Tolnamegye **Ermel Vojnits Erzs.** 1871

Országos törzskönyvbe bevezetett 2 darab két éves **simmenthali bika eladó** Kajtoron u. p. Sár-Aba, Fejérmegye Boda Sándornál. 1530

Pekkingi óriási fajtisza kacsák, tiszta fehérék drbnként 2 frtért eladók. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 1869

Vegyesek. Hadviger Albert új szabadalmazott „Millenium” kazalvágó kése

e nemből legkifünőbb eszköznek bizonyult **rendkívüli munkaképessége és könnyű kezelhetőségével.**

Elismerő nyilatkozatok, ajánlatok tekintélyes gazdaságokból kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Ára 1 drbnak 7 frt 50 kr.

Megrendelhető utánvétellel, mint 5 krot meg nem haladó postacsomag:

Hadviger Albert urad. tisztartónál

Küküllővár (Erdély) és

Kühne E.

gépgyárosnál, Budapest, Váci-körút 57a szám. 1790

Minden drbon „Hadviger Albert csász. és kir. szabadalma” jelzés látható!

Kerestetik urilak kerttel, 150-250 hold szántófölddel, vasúthoz nem messze. Czim a kiadóhivatalban. 1789

Két telek,

egyik 800, másik 400 □ öles, Rákosfalván, előbbi a Zöldikével, utóbbi a Sárga csikó vendéglővel szemben, **elköltözés miatt igen olcsón eladó.** Czim a kiadóhivatalban. 1900

A magyar gazdatisztok és erdőtisztok országos egyesülete ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak **állásközvetítő osztályánál** bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások és közvetítések díjmentesek.

Mezőgazd. és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézete. Eszközöl biztosításokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági, erdészeti és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legolcsóbb díjtételekkel, mert nem nyereszkedésre alakult vállalat. Kívánatra alapszabály díjtáblázzal és bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: Budapest, IX. kerület, Lónyay-utca 7. sz. alatt.

A kinek megbízható üzleti vagy gazdasági személyre szüksége van, birtokot, házat vagy üzletet venni vagy eladni szándékozik, bizalommal forduljon a **Hatós. enged. és bejegyzett budapesti közvetítő ügynökséghez,** 1873 VII., Károly-körút 9.

Erdel csemeték.

Tölgy: (Quercus) 60-80 cm. magas, igen szép 3 éves csemeték 1000 drb 5 frt, 10,000 darab 40 frt. Feketeenyő: (Pinus austriaca) 25-50 cm. magas, igen szép 3 éves csemeték 1000 drb 4 frt, 10,000 drb 30 frt. Akácztűcskák 2-3 méter magas 100 drb. 10 frt., 1000 drb. 80 frt. Nagyobb mennyiséget megegyezés szerint.

Pecz Ármín,

műkertész és faiskola tulajdonos Budapest, VIII. ker., Kálvária-tér 4. szám. 1859

Minden fajta erdei csemeték,

erdők és sövények alapításához, szép és olcsó **enyő, erdei enyő, fekete enyő, szomorú enyő, Douglas enyő, vörös enyő, hamvas és fehér égerfa, jász, bükk, fehérbükk, szilfa, nyírfák, csipke és bodzafacsemetéket** ajánl a tavaszi telepítésre **Guts-verwaltung Borowna** posta **Bochnia,** Galiczia. **Arjegyék kívánatra bérmentve.** Az erdei csemeték szétküldése f. év október 1-én kezdődik. Tisztelettel kérjük a levelezést német nyelven. 1522

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legnagyobb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-30 év kúszó időre kúszpénzben. Birtokosok felmondhat bármikor, pénzügyintézet nem mondhat fel. **Összeírás kamattal tölke is törlesztetik.** Lebonnyolítás 14 nap alatt.

Semmi előleges költés. Minden felvilágosítás útján. Beküldendő csakis a telekkönyvi kivonat, kataszterív. Konverziós bélyeg és illetékmentes. Czim:

Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet. Budapest, Váci-körút 38. sz. Legnagyobb ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és a legkifünőbb földbirtokosoktól ajánlva van.

Friedländer & Co.

Posen (Németország) **löhére és Inczerna stb. magot keres megvételre.** Mintával ellátott ajánlatok kéretnek. 1836

Eladó

jutányos áron bérlét megszűnés folytán egy **modern, teljesen jókárban levő, eddig is üzemben volt**

mezőgazdasági szeszgyár-berendezés.

Bővebbet a kiadóhivatal. 1601

Mind oda vannak!

mondja minden ház, gyár, malom és földbirtok tulajdonosa aki **KLEIN** gyógyszer-féle **Rattoxint** patkányok és egerek kiirtására használta. Mintadoboz 60 kr., 1/2 kg. kisebb vállalatnak elegendő, 3 frt; nagy vállalatok számára 1 kg. 5 frt. Valódi kapható csak **KLEIN S.** o. gyógyszerésznél, **LUGOSON,** 60 sz.

Magyar Kir. államvasutak.

134423/C.IV. sz.

Hirdetmény.

(Új személydijszabás életbe léptetése a békésvármegyei h. é. vasuton.)
A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a békésvármegyei h. é. vasuton f. é. december hó 1-től kezdve új zonarendszerű személy és podgyászdijszabás lép életbe, melynek menetdíjai némileg fölemeltetnek s mely által az 1893. évi július 1-től érvényes hasonló díjzabás érvényen kívül helyeztetik. Ezen díjzabás a m. kir. államvasutak díjzabás elárúsító irodájában, (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 10 krért kapható.

Bpest, 1896. okt. 6-an. **Az igazgatóság.** (Utány, nem díjazatik.)

Budapest-Kelenföldi
 új telepünkön gőzkeszerkezeteinkről
ÁLLANDÓ KIÁLLITÁST
 tartunk.
 Vasuton Budapestről a déli- s keleti- (központi) pályaudvarokról könnyen elérhető.
JOHN FOWLER & Co.
 Budapest—Kelenföld, a vasulállomással szemben.

ALAPITTATOTT 1848-ban.
Freund A. és Fia
 es. és kir. szab. nyereg-, szij- és bőröndárak gyára
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3.
 Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák, lópokrócok, lónyíró ollók s utazó cikkekben, legjobb kivitelben jutányos áron. Előírással nyereg-szerelések tényleges s tartalékos tiszt urak részére legolcsóbb áron.
 Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
 Őllői-ut 25-dik szám.

MELOCCO PÉTER
 BUDAPEST
 VI. Dévai utca 21.
 Márványoszlopok, cementárnyagár és betonépítési vállalat.
 Cementesítők minden nagyságban.
 Elvállal városi szatornácsokat, szilip- és vízépítményeket, cementbetonbusholások, gépalapozásokat stb.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Állami részről történt kísérletezések alapján szikes talajok javítására és termőképessé tételére
 kitűnőnek bizonyult az
EGERESI TRÁGYAGIPSZ,
 melyet, valamint mindennemű műtrágyát legjutányosabban szállít az
EGERESI MŰTRÁGYAGYÁR
KRAMER J.,
 BUDAPEST, V. ker., Dorótya-utca 9. sz.

Szecskaavágók
 járgány- és kézi hajtásra,
Répaavágók,
 legújabb szabadalmazott
 „RAPID” daráló gépek
 Wentzki-féle szabad.
gyorstakarmány-füllesztők
 nagy készletben
Friedlaender József
 gépgyára,
 Budapest, VIII., kerepesi-ut 17. sz.
 Az összes gazdasági gépek gyártása.
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Lapunk bekötési táblája
 1 frt 36 kréért (portómentesen)
 kapható kiadóhivatalunkban.

Répa-kiemelő villák.

 Répaavágó balta és kések, répa felrakó villák és répa-szelet borgók, trágya villák és horgok, kavics és kerti gerehlyék az oszli kikerítésre való eszközök, mindennemű közönséges kumetszer-szám eszközök, talicskák, kovacsolt vasok, acél rajol ékek, különböző vaskék acél székek, és különösen szabadalmazott új tisztán acélból készült izületes boronák kaphatók 1857
Gustav Mödig
 gazdasági eszközök gyárában Machezz, Alsó-Ausztria.

Valódi
Dr. KRÖCZER LÁSZLÓ-féle
 szabadalmazott ruggyanta ojtószalagokat Dr. Kröczer László urtól személyesen jóváhagyott minőségben és nagyságban szállít
SCHMEIDLER I. N.
 cs. és kir. ruggyanta és celluloidneműek gyára
BÉCS, 1228
 Főüzlet: Fióküzlet:
 VII/2., Stiftgasse 19. sz. | I. ker., Graben 10 sz.
 Sürgőnyezim: **GUMMISCHMEIDLER.**
 Egy kilogramm ára frt 10.40.

Gépolajat,
 u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított rezeceolajat stb.
SZALONNÁT,
Fertőtlenítő szereket,
 u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsót, csudasót stb.
KRAMER LIPÓT,
 Telefon.

Kocsikenőcsőt,
Petroleumot,
 zsákokat, takaró- és szekrényponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakat,
műtrágyát.
 Olasz szaponáriát, tisztán vastag gyökerekből örölvé.
Sürgőnyezim: „CERES” Budapest.
 Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

Luczernát, lóherét,
fűmagvakat,
 minden czélra és minden egyéb gazdasági cikket és
vetőmagot
 a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben szállít:
BUDAPESTEN,
 V. ker., Akadémia-utca 10 sz.
 Telefon.